

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1.—, lanskoletne 2.—; mesečna naročnina Din 20.—, za tujino 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621

Št. 34

Ljubljana, sreda, dne 11. februarja 1931

Leto II.

Eksodus nemške desničarske opozicije

Narodni socijalisti in nemški nacionalsci zapustijo demonstrativno parlament pred začetkom razprave o proračunu zunanjega urada - Popoln neuspeh obstrukcijskih naporov opozicije - Ekspoze zunanjega ministra dr. Curtiusa

Berlin, 10. februarja. d. Včerajšnja seja nemškega državnega zbora je trajala več kot 12 ur in se je končala šele davi ob polnoči. Okrog polnoči je bilo odrejeno glasovanje po predlogu za poostreitev poslovnika. Predlog je bil sprejet s 303 glasovi. Opozicija je izzvala različna glasovanja, pri katerih je bila pa vedno poražena. Po 12. uri je zbornica sprejela spremembo tiskovnega zakona, s katero se poslancem, ki uživajo imuniteto, prepoveduje fungirati kot glavni uredniki. Potem so bili sprejeti predlogi za kazensko zasledovanje raznih poslancev skrajne leve in desnice.

Berlin, 10. februarja. d. Danes popoldne se je zopet vršila seja nemškega državnega zbora. Na dnevnem redu je bila razprava o proračunu zunanjega urada. Ta razprava je bila združena z nemško - nacionalskim predlogi za nezaupnico zunanjemu ministru dr. Curtiusu. Zunanji odbor je predlagal, da se predlogi, ki merijo na revizijo Youngovega načrta, odklonijo. Pač pa je priporočal predlog, da se predloži spomenica o nemških reparacijskih plačilih in o nemških pritožbah proti poljskim volitvam.

Predno je zbornica prešla na dnevni red, je dobil besedo narodni socijalist Stöhr, ki je podal senzacionalno izjavo, ki so jo narodni socijalisti stoje poslušali. V izjavi protestira proti včeraj sklenjeni spremembi poslovnika, ki jo označuje za prelom ustave. Vsi zakoni, ki se sklenejo na podlagi tega poslovnika, se morajo označiti kot protiusustavni. »Mi narodni socijalisti«, je nadaljeval, »ne bomo v tej hiši organizirane prelamljanja ustave več sodelovali. Zapustili bomo tribunistni državni zbor (vi-harno odobravanje na levi). Svarimo svetovno javnost, da bi smatrala sklepe te zbornice za sklepe nemškega naroda. Ape-

liramo na Hindenburga, naj nastopi proti protiusustavnim krogom te hiše.« — Narodni socijalisti so nato zaklicali trikrat »Heil!« in so v vojaškem redu odkorakali iz dvorane.

Nemško nacionalski poslanec Freytag-Loringhoven je prečital nato izjavo svoje frakcije, v kateri označuje včerajšnje sklepe za protiusustavne; hkrati pa izjavlja, da se nemško-nacionalska stranka ne bo odpovedala sodelovanju v državnem zboru. Ne bo pa se udeležila razprav o zunanji politiki, kajti ta državni zbor je brez nemških nacionalscev Youngov državni zbor. Odobril je do sedaj vse, kar je moglo Nemčijo oškodovati. (V sredini in na levi vi-harni protesti.) Nemški nacionalsci so nato zapustili sejo dvorano.

Zastopnik skupine kmečkega ljudstva Wendhausen je podal protestno izjavo proti včerajšnjim sklepom ter je izjavil, da je prava Nemčija samo v vrstah nacionalske opozicije. Tudi Wendhausen je z nekaterimi svojimi prijatelji zapustil dvorano.

Komunistični poslanec Stöcker je nato izjavil: Komunisti sicer protestirajo proti včerajšnjim sklepom, vendar pa ne mislijo na to, da bi igrali isto komedijo kakor združeni narodni socijalisti in nemški nacionalsci. Komunisti se bodo v državnem zboru še naprej borili proti Youngovemu sistemu in za sovjetsko Rusijo.

Pri prehodu na dnevni red je predsednik zbornice podelil besedo zunanjemu ministru dr. Curtiusu za ekspoze o zunanji politiki. Curtius se je v svojem govoru dotaknil dogodkov v Zenevi, razprav študijskega odbora za evropsko sodelovanje, razprav o gospodarstvu in potem je izjavil: Dosedanje obravnavanje problema evrop-

ske unije je bilo seveda samo tipajoč poskus in se preko tega še ni moglo priti. Nemško naziranje o tem vprašanju je obseženo v odgovoru Nemčije na Briandovo spomenico.

Curtius je nato govoril o nemško-francoskih odnosih in je dejal, da je stožerna točka velikih evropskih vprašanj v nemško-francoskih odnosih. Zahteve, za katere se borimo, niso nezdružljive z življenjskimi potrebami drugih narodov in se dajo izpolniti s pravično zmerno izravnavo. Mi smo prežeti s prepričanjem, da nastaja novo čustvo skupnosti. Nočemo pa, da bi se nova Evropa zgradila na temelju našega najtežjega prepada. Ne opuščamo nade, da se bomo s francoskim narodom na tej poti našli.

Curtius je nato govoril o razorožitvenem vprašanju in je opozoril na zadnjo izjavo angleškega zunanjega ministra, ki je dejal, da je vsak član Društva narodov po zakonu in po časti zavezan k razorožitvi. Tem besedam pa morajo slediti tudi dejanja. Zahtevamo isto stopnjo varnosti, kakor si jo prisvajajo drugi zase. Izravnavo oborožitvenih razlik ne predstavlja samo pogodbene obveze, temveč je neizbežno potrebna, da se v Evropi ustvari mir in varnost.

Dalje je govoril dr. Curtius o obravnavanju pritožb proti Poljski in je zahteval od Poljske, da do meseca maja sporoči, kakšen je uspeh preiskave in kako stoji odškodninska akcija. »Te aspehe bomo natančno proučili«, je dejal, »in si pridržujemo pravico, da stavimo potrebne predloge, če bi poljski odgovor ne ustrežal našim pričakovanjem.«

H koncu je dr. Curtius govoril še o vprašanju Kleipede in Vzhodne Afrike.

Zadnji bolgarsko-grški incident in Italija

Incident je dementiral vesti o uspehu Grandijevega posredovanja med obema državama - Zadrega fašistovskega tiska vsled angleškega koraka v Soliji in Atenah

Rim, 10. februarja. n. Povodoma incidenta na grško-bolgarski meji, v katerem je bil ubit en grški vojak, in po britanski intervenciji v Atenah in Soliji, kateri sta se pridružili še Francija in Italija, je objavil fašistovski tisk le rezervirane komentarje. Italijanska rezerviranost je zelo značilna, ker je še pred kratkim fašistovski tisk naglašal, da je italijanski zunanji minister Grandi za časa svojega bivanja v Zenevi govoril z bolgarskimi državnikioma Ljapčevim in Burovim ter grškim zunanjim ministrom Mihalokopulosom in da je tedaj Grandijem uspelo zblizati stališče bolgarske in grške vlade glede procedure za rešitev vseh spornih vprašanj med obema balkanskima državama.

»Tribuna« je tedaj trdila, da bo posredovanje Italije omogočilo pravično in trajno ureditev vseh zadev med Grčijo in Bolgarsko. Izgledalo je tedaj, da sta Bolgarska in Grčija že sprejeli arbitražo Italije. Toda kmalu nato je zunanji minister Burov, ko se je vrnil iz Zeneve v Solijo, novinarjem izjavil, da je britanski zunanji minister Henderson skušal posredovati med Bolgarijo in Grčijo in da ima njegovo prijateljsko posredovanje najboljši izgled za uspeh. Ta izjava Burova je priprava fašistovski tisk do tega, da je ponovno naglasil, da je Grandi utrl pot do sporazuma med obema državama na Balkanu, ker je znano, da je Italija prijateljica tako ene kot druge in da ji je spričo tega moralo najbolje uspeti njeno posredovanje.

»Giornale d'Italia« je trdil, da je Italiji uspelo odstraniti vse zapreke med Turčijo in Grčijo. In te zapreke so bile mnogo delikatnejše in težje od onih, ki jih morata med seboj odstraniti Bolgarska in Grčija. Italija je tedaj z namenom, da »pacificira« položaj v vzhodnem bazenu Sredozemskega morja in na Balkanu, razvila živalno diplomatsko akcijo za ureditev bolgarsko-grških odnosov. Poln hvale za to delo

italijanske diplomacije je »Giornale d'Italia« tedaj opozoril, da je Italija edina izmed vseh velikih sil, ki nesebično in iskreno posreduje med državami, katere smatra za svoje prijateljce. Fašistovski diplomacija je hotela na ta način sebi pripisati vodilno vlogo. In zaradi tega so demarš britanskega poslanika v Atenah in Soliji, kateremu sta se zastopnika Francije in Italije pridružila, v Italiji komaj registrirali.

Odgovor grške in bolgarske vlade na to demarš se ne strinja z napovedmi fašistovskih listov, da je namreč Grandi že utrl pot do sporazuma, a okoliščina, da je diplomatsko akcijo za rešitev tega nesporazumljenja prevzela Velika Britanija, še posebej ni bila po volji fašistovskemu tisku, ki je moral vse to zamolčati, da se ne blamira pred italijansko javnostjo.

Danes je v »Giornale d'Italia« njegov ravnatelj Gayda objavil članek, v katerem pravi, da grško-bolgarski spor ni delikaten niti važen. Na incident, ki se je dogdil na grško-bolgarski meji, ne sme nihče gledati s skrbjo, ker ta incident ne sme nikogar razburjati niti sam po sebi niti kot simptom splošne situacije. Uredili ga bodo na normalen način, ker, kakor so baje dobro poučeni krogi informirani, je že pričela delovati posebna komisija, ki jo je imenovalo Društvo narodov pred petimi leti, ko so si sledili drug za drugim mnogo težji obmejni in drugi incidenti med obema državama. Ta komisija je permanentna in deluje stalno na mestih, ki so blizu bolgarsko-grške meje. Del te komisije sestavljajo zastopniki Grčije in Bolgarske. Ta komisija mora vsak incident preiskati in sestaviti o njem poročilo ter ga predložiti Društvu narodov. Njena vloga je sliha vlogi preiskovalnega sodnika. Zaradi tega, pravi »Giornale d'Italia«, je treba ponovno naglasiti, da ni prav, da bi kdo pesimistično gledal na ta incident. V ostalem pa poslednji incident ne predstavlja nikakršnih negativnih elementov v gr-

ško-bolgarskih odnosih, ker ni tak, da bi mogel uničiti namero grške in bolgarske vlade, da se vprašanja, ki se nanašajo na obe državi, čim prej uredi.

Spor med Grčijo in Bolgarijo ni nastal zaradi reševanja poedinih vprašanj, nego zaradi načelnega iskanja formule in procedure za rešitev njenih spornih vprašanj. Grčija je stavila predlog o arbitraži, Bolgarija pa je zavzela stališče, da bi se le nekatere zadeve rešile po arbitraži, druge pa s pomočjo direktnih pogajanj. Stališči grške in bolgarske vlade se ne skladata niti v tem, kolik delokrog bi bilo treba dati razsodišču, ki bi reševalo poedina sporna vprašanja. Bolgarija je celo zahtevala, da proti vsem odločitvam arbitražnega razsodišča ne sme biti priziva.

Končno smatra Gayda, da je imela britansko-francosko-italijanska intervencija namen, da obe različni stališči spravi v čim boljši sklad. Če ji to uspe in če bodo našli proceduro za reševanje poedinih vprašanj, sporazuma s pomočjo dobre volje in prijateljskega razpoloženja obeh držav ne bo težko doseči.

Poljski glas o položaju v Jugoslaviji

Varšava, 10. februarja. AA. »Denik Poznański« priobčuje članek o političnem položaju v Jugoslaviji. List opozarja na ogromni uspeh kmetijske zborovanja, ki je bilo v Zagrebu decembra meseca. Podobnega pomena je polovanje Nj. Vel. kralja in kraljice v Zagreb. Ti dogodki, zaključuje list, odpirajo novo dobo v konsolidaciji Jugoslavije.

Zunanja trgovina Francije

Pariz, 10. februarja. AA. »Journé Industriel« objavlja trgovinsko bilanco Francije za leto 1930. Vrednost blaga, ki se je uvozilo v Francijo, je 52 milijard 344.369.000 frankov (l. 1929 52 milijard 220.622.000 frankov). Izvoza je bilo leta 1930 za 42 milijard 829.652.000 frankov (l. 1929 za 50 milijard 139.158.000 frankov).

Francoski maršal Pétain, ki je bil te dni imenovan za generalnega inšpektorja zračne obrambe Francije.

Organizacija zračne obrambe Francije

Pariz, 10. februarja. Predsednik francoske republike Gaston Doumergue je pravkar podpisal dekret, s katerim se predpisuje organizacija obrambe proti zračnim napadom. Ministrski svet je povelil nato maršalu Pétainu nalogo, da organizira skupno akcijo prizadetih ministrstev glede zračne obrambe države. Maršal Pétain je dobil v tej svoji novi službi naslov: generalni inšpektor zračne obrambe dežele. Maršal je novo imenovanje sprejel pod pogojem, da se oprosti vseh drugih svojih služb v francoski armadi.

Odnosaji med Rusijo in Kitajsko

Pariz, 10. februarja. AA. Danes je odpotoval v Nanking mladokitajski voditelj zmerne struje Chen. Nankingška vlada se bo z njim posvetovala o sovjetski Rusiji, ker je znan strokovnjak v ruskem vprašanju in je v Rusiji bil val več časa. Po drugi strani pa ni verjetno, da bi mu bilo poverjeno kitajsko poslanstvo v Moskvi, ker si hoče Mandžurija ohraniti odločilno besedo v vprašanju kitajsko-ruskih odnosov. Mnogi znaki govorijo za to, da bi Nanking pristal na politiko sodelovanja z Rusijo, če bi se Moskva resno obvezala, da se ne bo vmešavala v notranjo politiko Kitajske.

Gandhi se zanima za rezultate indijske konference

Bombay, 10. februarja. AA. Bahadur Sapru, ki se je zadnje dni sestajal z Gandhijem in z drugimi voditelji indijskega kongresa v Alahabadu, je objavil Jayakarju da je Gandhi izrazil željo, naj bi ga informiral o poteku indijske konference v Londonu in imel z njim razgovor. Kakor je znano, je Jayakar prisostvoval nedavni konferenci za Indijo v Londonu. Jayakar odpotuje nočjo v Alahabad, odtod pa v Delhi, kjer se sestane z indijskim podkraljem.

Preiskava o balgarsko-grškem incidentu

Solija, 10. februarja. AA. Bolgarska agencija poroča: Grška in bolgarska vojaška komisija, ki je imela nalogo, da izvede anketo o obmejnem incidentu, je končala svoje delo. Člani komisije so podpisali protokol, ki ugotavlja, da je bil grški vojak ubit na bolgarskem ozemlju in da je rabil puško, ker so v njegovi bližini našli tri izstrelke. Nadalje so ugotovili, da je ta vojak streljal na bolgarsko stražo iz zasede. Vojski, ki so stražili na bolgarski in grški meji in ki so izzvali incident, bodo odstranjeni.

Odprava cenzure na Španskem

Madrid, 10. februarja. AA. Včeraj je bila časopisna cenzura ukinjena. »Gazeta de Madrid« objavlja dva odloka, naslovljena na letalskega majorja Franca in na republikanskega pisatelja Ortego y Gassetu, naj se tekom 30 oziroma 8 dneh predata oblastem in opravičita svoje postopanje v zadnjih nemirih. Na drugi strani je vlada voditelju katalonskega avtonomiističnega gibanja polkovniku Maciji odpustila njegov prestop.

Hud mraz v Švici

Curich, 10. februarja. AA. Po vsej Švici je pritisnil nenavadno hud mraz. V Juri je temperatura padla na 33 stopinj pod ničlo.

Nacionalizacija konsuma

Svetovna gospodarska kriza je nastala, ker je bil zunanji trg že tako založen z blagom, da ni več mogel sprejemati novega. Vsled tega je zastal izvoz vseh predmetov v tuje dežele in tako nastalo krizo je še poglobil sovjetski dumping, ki je metal na trg tako ceno blaga, da je bilo to sploh brez vsake konkurence.

Ko je bil tako zaprt našemu blagu tuji konsumentski trg, je nastala samo po sebi naloga, da najde naše blago vsaj delno nadomestilo v domačem konsumentem trgu. Ali kakor je dejal čehoslovski poljedelski minister Bradač, treba je izvesti nacionalizacijo konsuma. Nobenega dvoma ni, da je njegov predlog tudi za nas priporočljiv, čeprav ne more prinesli našemu kmetovalcu onega dobička ko čehoslovskemu. Ali kljub agrarnemu značaju naše dežele more dobra izraba našega notranjega konsumentskega trga znatno omiliti sedanjo gospodarsko krizo.

Tako je n. pr. čisto gotovo, da mi še danes uvažamo mnogo pridelkov, ki bi jih čisto lahko pogrešali. V naših Alpah se izdeluje že prvovrsten sir, ki nič ne zaostaja za tujim, vseeno pa nekateri kar ne morejo pogrešati tujega sira. Posledica tega je, da nam domači sir ostaja, za tuji sir pa gre denar iz dežele. Če bi bili bogati, bi si na vse zadnje mogli ta luksuz dovoliti, v času gospodarske krize pa je tako razmetavanje denarja nedopustno. Kadar primanjkuje denarja, treba biti skromen in se zadovoljiti z domačim blagom, da ostane denar v deželi. Še zlasti pa takrat, kadar je domače blago prav tako dobro, ko tuje.

Na spomlad bo šlo zopet polno denarja iz dežele za razno zgodnje sadje. Prav nikomur ne bo škodovalo, če bi počakal na prvo sadje eden ali dva meseca in potem užival le domače sadje. Popolnoma ista je stvar z razno zelenjavo, ko gre čisto brez potrebe silno mnogo denarja iz dežele. To tem bolj, ker bi mogli dobivati vse to zgodnje sadje in zgodnjo zelenjavo iz naših južnih dežel in bi tako podprli tudi našo notranjo kolonizacijo, ki je tudi bistveno sredstvo proti brezposelnosti.

Čisto nič tudi ni treba, da prihajajo k nam razni tuji likerji in tuja vina. Jugoslavija je tako vinorodna in ima tako dobra vina, da bi vsaj v času gospodarske krize prav lahko pogrešali vsako tuje vino.

Pa tudi glede lesa bi mogli zelo mnogo doseči s povečanjem notranjega trga. Še danes, ko je naša pohištvena stroka na tako visoki višini, se dogaja, da prihaja k nam tuje pohištvo. Dogaja pa se tudi to, da dobivamo neobdelan les, ki smo ga izvozili, nazaj kot izvršen fabrikat. Kaj smo samo tu izgubili na denarju! Tudi ni opravičljivo, da še danes prihaja tuj papir k nam, ko bi ga mogle jugoslovanske papirnice izdelovati v zadostni količini. Priznavamo, da treba zaščititi tudi domačega konzumenta, toda to je mogoče narediti tudi brez uvoza tujega papirja. Tudi predlog, ki je bil že predlagan v »Jugoslovanu«, da se prično graditi za koloniste in agrarne interese lesene hiše, bi znatno omililo lesno krizo. Seveda si ne domišljujemo, da bi mogli v naši državi notranji trg čisto nadomestiti zunanje. Toda nekaj bi se dalo doseči in kar bi se doseglo, bi bilo v korist vsem nam.

Mnogo dela in s tem povečanja notranjega konsuma bi tudi mogle dati razne velike investicije. Javnost in privatniki bi morali čim več investirati, da prične denar čim bolj krožiti in ustvarjati nova dobra. Z velikim cestnim programom je naša banovina poskrbela za velike investicije in sedaj naj še drugi sledi njenemu primeru. Zlasti pa bi bilo razveseljivo, če bi se z gradnjo železniške zveze Slovenije z morjem pričelo čim prej in tako skokoma dvignil domač konsum.

Povsodi je polno možnosti, da dvignemo naš notranji konsum in s tem omilimo gospodarsko krizo. S tem pa bomo dosegli še drug veliki cilj, da se bomo polagoma gospodarsko osamosvojili. Kajti čim bolj bomo nacionalizirali naš konsum, tem več novih domačih podjetij bo tudi nastalo, tem manjša bo potreba po tujem blagu. Nacionalizacija konsuma je začetek zdrave gospodarske osamosvojitve vsega naroda in zato je treba z njo pričeti čim prej!

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 10. februarja. d. Večerna vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Nebo se bo pooblačilo, temperatura se zviša, kasneje padavine.

Brüning o nadaljnjem programu svoje vlade

Parlament pojde na daljši oddih, čim sprejme proračun, zakone o poljedelstvu in o pomoči vzhodnim pokrajinam — Pruska vlada odklanja predlog Stahlhelma

Berlin, 10. februarja. AA. Državni kancelar dr. Brüning je govoril na sestanku westfalske zveze rokovalcev in dejal, da je treba v Nemčiji poenostaviti davčno zakonodajo. S pričo sedanjih kompliciranih zakonov davkoplačevalec ne uživa več potrebne pravne varnosti. Čim prej sprejme parlament novi državni proračun, zakonske osnutke o poljedelstvu in predloge za pomoč v vzhodnih pokrajinah, bo opravil svoje delo in bo lahko odšel na daljši dopust. Vlada se bo mogla posvetiti vprašanju preureditve socialnega zavarovanja in stanovanjskega problema in sestaviti zadevne zakonske načrte za parlament. O reparacijskih bremenih je dr. Brüning iz-

javil, da nihče ne veruje v njih trajnost. Napačno pa je soditi, da bi bile reparacije edini vzrok sedanjega težkega položaja Nemčije.

Berlin, 10. februarja. AA. Pruski notranji minister Severing je odbil zahtevo Stahlhelma o ljudskem glasovanju glede razpusta pruskega deželne zbor. Notranji minister utemeljuje svojo odločitev s tem, da Stahlhelma vloga ni opremljena z zadostnim številom podpisov. Po ustavi jih mora biti najmanj 20.000. Stahlhelm je nato objavil protizjavo, v kateri proglasa Severingovo odločitev za poskus obstrukcije in pravi, da bo preskrbel potrebno število podpisov v teku dveh dni.

Grško-madžarska prijateljska pogodba

Izjava grškega pravosodnega ministra — Venizelos pripisuje tej pogodbi veliko važnost — Vprašanje restavracije na Grškem ni aktualno

Budimpešta, 10. februarja. n. Te dni se je v Budimpešti mudil grška pravosodni minister Tsirimokos. Njegov prihod je privatnega značaja. Grški pravosodni minister je posetil svojega madžarskega kolego dr. Zsitvaya in imel z njim dve uri dolg razgovor. V grškem poslanstvu je nato sprejel madžarske in inozemske novinarje ter jim dejal, da pripisuje Venizelos velik pomen madžarsko-grški prijateljski in arbitražni pogodbi in da je namen grške politike, čim bolj utrditi to prijateljstvo.

Ko so ga vprašali novinarji, kaj je z restavracijo monarhije v Grčiji, je dejal, da sploh ni mogoče govoriti o restavraciji, čeprav kraljevske vprašanje na Grškem še obstoja. Tega vprašanja pa ne sme nihče

resno načenjati. Grška republika je dokazala, da je močna in da napreduje. Sicer ni mogoče oporekati, da obstoja v Grčiji rojalistična struja. Marsikateri državnik dela za restavracijo, tora rojalistična stranka je zelo slaba, o čemer pričča pred vsem številu njenih zastopnikov v grškem parlamentu. Teh je 16 napram 250 zastopnikom grških republikancev. To je pač zadosten elementi za vsako vest o povratku kralja Jurija v domovino, ki se od časa do časa pojavi v tujem tisku.

O solunski panalbanski konferenci se je Tsirimokos zelo laskavo izrazil in podčrtal veliko važnost te konference, ki je vsekakor že dosegla določen uspeh za zbližanje balkanskih narodov.

Dva jubileja v papeški državi

Proslava druge obletnice lateranske pogodbe in devetletnice kronanja Pija XI. — Jutri bo papež govoril svetu po radiu

Rim, 10. februarja. n. Jutri in pojutrišnjem bodo v Vatikanu proslavili dva jubileja, in sicer drugo obletnico lateranske pogodbe in obnovitve cerkvene države ter devetletnico kronanja papeža Pija XI. Jutri bo svečana služba božja v baziliki sv. Petra. Zvečer bo trg pred cerkvijo razsvetljen in prav tako pročelje cerkve same. Pojutrišnjem pa bodo na svečan način otvorili novo radio-postajo v Vatikanu. Papež bo v spremstvu kardinalov zapustil svojo rezidenco ter si bo ogledal postajo in njene aparate. Spremljal ga bo tudi italijanski senator Marconi. Ob 16.45 bo papež govoril svetu v latinščini. Njegov govor bo najavil senator Marconi. Govor bodo takoj nato prevedli v vse važnejše jezike in ga oddajali hkrati z različnih postaj. Nato bo papež odšel v vatikansko akademijo, kjer bo svečana seja. Pravi, da bo papež jutri v posebni avdijenci sprejel Mussolinija. Ta avdijenca naj bi potrdila sporazum med Italijo in Vatikanom.

Reforma zakona o socialnem zavarovanju

Glavna načela novega zakona o zavarovanju delavcev

Beograd, 10. februarja. r. »Jugoslovanski glasnik« objavlja izpod peresa g. Ivana Kristoforovića pregleden in tehten članek o novem zakonu o zavarovanju delavcev. Potem ko je članek naglasil, da je novi zakon naletel na odpor delodajalcev kakor sedanji zakon v l. 1921., navaja razloge, radi katerih je morala država pripraviti reformo socialne zakonodaje. Ti razlogi so sledeči: država kot taka je obvezana, da spravi svojo socialno zakonodajo v sklad z mednarodnimi konvencijami, ki jih je podpisala; socialne razmere je treba urediti, a predvsem urediti položaj sprično neenakosti socialnih slojev; končno je socialna zakonodaja jedro tega, kar imenujemo z besedo »delavsko vprašanje«, katerega rešitev je neodklonljiva. Delavsko vprašanje pa je važen del celotnega nacionalnega vprašanja, a s socialno zakonodajo se definirajo in uvrščujejo strokovni delavci v domovini, tako da je zakon o zavarovanju delavcev v najtežnji zvezi z razvojem nacionalne delavnosti in nacionalnega gospodarstva sploh.

Glavna načela novega zakona so ta-le:

- 1.) Sorazmerno znižanje bremen v prid delodajalcem;
- 2.) preprečitev zloabnega izkoriščanja organizacije na škodo celoti;
- 3.) večje nadzorovanje države nad izvajanjem zavarovanja, kar bo najboljše jamstvo za prizadete, da se bo vršilo poslovanje točno po predpisih zakona;
- 4.) uvede se nova panoga zavarovanja, namreč zavarovanje za slučaj starosti, onemoglosti in smrti.

Povečanje državnega nadzorovanja bo obstojalo v tem, da bo imela država pravico imenovati v ravateljstvo in nadzorstvo eno tretjino članov, odstavljati ravateljstvo v slučaju nerednosti ali kršenja zakona, razveljavljati sklepe, ki bi ne bili v skladu z zakoni, kaznovati osebe, ki zagrešajo nerednosti, in končno odrediti iznenađna pregledovanja poslovanja.

S tako organizacijo — zaključuje »Jugoslovanski glasnik« — morejo biti zadovoljni tako delodajalci kot delojemalci. Prvim se bodo bremena znatno zmanjšala, dočim se drugim izpolni njihova davna želja s tem, da se uvede zavarovanje za slučaj sta-

rosti, onemoglosti in smrti. Če se poleg tega uvedejo strožji predpisi glede pravice do podpore ter se tudi skrajša rok popravljanja, se zasleduje s tem predpisom le en cilj, da se namreč preprečijo v bodoče zlorabe in izkoriščanje organizacije po posameznikih na škodo celoti.

Vsekakor predstavlja novi zakon veliki napredek in zato je treba, da čim prej reorganiziramo socialno zakonodajo po načrtu, ki ga je izdelalo ministrstvo za socialno politiko.

Izvajanje zakona o občem upravnem postopku

Beograd, 10. februarja. AA. Ker stopi zakon o občem upravnem postopku, ki je bil objavljen v »Službenih novinah« z dne 25. novembra 1930, na podstavi njegovega Z 176 dne 28. t. m. v veljavo, je predsednik ministrskega sveta in minister za notranje zadeve general Peter Živković predpisal navodila za ta zakon tako, da bi upravní postopek postal enoličen za vse zainteresirane osebe in da bi se mogle vlagati pravilne pritožbe proti sklepom upravnih oblastev.

Novi pravilnik o brezplačni vožnji

Beograd, 10. februarja. AA. Generalna direktorija državnih železnice razglasa, da stopi izmenjen pravilnik o brezplačni vožnji in znižani vožnji po železnih in parobrodih v državni eksploataciji s 1. marcem t. l. v veljavo.

Železniški promet v Liki zopet vzpostavljen

Zagreb, 10. februarja. k. Snežni viharji, ki so povzročili prekinitev železniškega prometa med Gračcem in Kninom, so večer popoldne prenehali. Do danes popoldne so očistili progo do Zemanje. Vse kaže, da bo progla še tekom današnjega dneva spet pripravljena in da bodo takoj nato vzpostavili promet na vsej progí preko Like.

Olajšave pri izvozu koruze

Beograd, 10. februarja. AA. Da se omogoči plasiranje koruze iz naše kraljevine na tujih tržiščih, ki jih ogrožajo konkurenca te koruze na svetovnih tržiščih, so izdane nove olajšave za izvoz koruze preko kopnih obmejnih postaj na naših železnih. Te olajšave znašajo 20% normalne specialne tarife št. 1. Ti popusti stopijo v veljavo, ko bodo objavljeni v »Službenih novinah«.

Kongres poljsko-jugosl. lig

Varšava, 10. februarja. AA. Na zadnji seji poljsko-jugoslovanske lige je bila ustanovljena kulturna sekcija z nalogo, da pripravi kongres poljsko-jugoslovanskih lig, ki bo 25. aprila t. l. za predsednika sekcije je bil izvoljen predsednik poljsko-jugoslovanskega društva, znani poljski književnik Antoni Ossendowski. Delo sekcije je razdeljeno v tri podsekcije: obča kulturna, književna in časopisna. Na kongresu bodo poročali poljski in jugoslovanski kulturni delavci. V zvezi s tem kongresom bodo svečane predstave v gledališčih v Varšavi in Krakovi, svečane recepcije itd.

Imenovanje

Beograd, 10. februarja. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog finančnega ministra je v soglasju s predsednikom ministrskega sveta postavljen za monopolnega kontrolorja v 2-I v tobačni tovarni v Ljubljani Louis Nadali, monopolski inspektor tobačne postaje na Širokem bregu.

Napredovanja

Beograd, 10. februarja. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za socialno politiko in narodno zdravje so povišani: za zdravstvenega inspektorja sreskega načelstva sreza ljubljanskega v 1/4 dr. Živko Lapajne, višji zdravstveni svetnik v 1/5, za zdravstvenega inspektorja v 1/4 sreza kamniškega dr. Julij Dolenc, višji zdravstveni svetnik istega sreza, v 1/5 in za višjega zdravstvenega svetnika sreza mariborskega v 1/5 dr. Ivan Zorijan, zdravstveni svetnik v 1/6.

Gospodarsko sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo

Beograd, 10. februarja. Šef Zavoda za pospeševanje znanje trgovine dr. Juraj Tomić se je vrnil iz Italije, kjer je obiskal italijanske izvoznike ustanove. Dr. Tomić se je pri tej priliki razgovarjal z zastopniki italijanskih izvoznikov ustanov, hotoč dobiti primerno osnovo za čim tesnejše gospodarsko sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo.

Dr. Tomić si je za bivanje v Italiji ogledal fašistične poljedelske in industrijske konfederacije, ki so ustanovljene na sindikalnem temelju in kjer so zastopane vse panoge gospodarskega delovanja v Italiji.

Zvišanje carine na pšenico

Beograd, 10. februarja. AA. O priliki sprejetja zakona o izpremembi tarif v splošnih carinskih tarifah smo dobili tole obvestilo:

Da ne pride zaradi čedalje večje disparitete v državi nasproti cenejši ruski in madžarski pšenici in madžarski moki v naši državi do škode za našo produkcijo, so na predlog ministra za trgovino in industrijo povečane carinske postavke za pšenico s 5 na 10 zlatih Din za turščico z 2 in pol na 5 zlatih Din, za pšenično moko pa z 8 na 16 zlatih Din.

Za iztrebljenje konkubinata

Novi Sad, 10. februarja. k. Tukajšnja banska uprava je izdala naredbo, da morajo v roku treh mesecev skleniti pravilni zakon vse one osebe, ki živijo sedaj na ozemlju Dunavske banovine v konkubinatu. V slučaju, da v tem roku svojih medsebojnih odnosov ne spremenijo v zakonsko zvezo ali pa divjega zakona ne opustijo, bodo oblasti strogo postopale na ta način, da bodo konkubine smatrale za moralno oporečene ženske in jih pregnale v pristojne kraje ali jih kaznovali. Če večeraj so po Dunavski banovini pričeli popisovati divje zakone. V samem Novem Sadu so jih našli okrog 3000.

Ogromen parnik družbe »Cunard Line«

Linea napreduje tako naglo, da upajo, da ga bodo spustili v morje konec februarja 1932 na London, 10. februarja. AA. Gradnja 70.000 tonskega veleparnika paroplovne družbe »Cunard« mesto meseca junija, kakor so prvotno namerali.

Dimnik parnika bo tako velik, da je v njem prostora za spodnje dele 4 prvih parnikov pomorskega brodograja »Cunard Line«.

Krmilo tehta 150 ton.

Drobiž z vsega sveta

Paris, 10. februarja. AA. Bivši minister Peret je odbil, da ga ponovno zaslisi komisija, ki preiskuje afero finančnika Oustrica. V svojem pismu komisiji pravi Peret, da zadoščajo izjave, ki jih je podal pri prvem zaslišanju.

Newyork, 10. februarja. AA. Po uradnih podatkih je v Združenih državah po uvedbi prohibicije naraslo pijančevanje pri mladih ljudeh med 15. in 25. letom. S tem v zvezi je tudi naraslo število smrtnih primerov zaradi alkoholizma.

Bukarešta, 10. februarja. n. Romunska prestolnica šteje 600.025 prebivalcev.

London, 10. februarja. AA. V Britski Honduras odputuje kjer arheološka ekspedicijska britskega muzeja, druga bo proučila tamonjše sledi starodavne civilizacije plemena Maja. V teh krajih nadaljujejo raziskavanja že več let.

Paris, 10. februarja. AA. Ker imajo francoske železnice velik deficit, ki je znašal preteklo leto 1/8 milijarde, bodo povišale železniške tarife za osebni promet za 25%, za tovorni promet pa za 10%.

Budimpešta, 10. februarja. AA. Kor-biro poroča, da je grof Albert Apponyi zaprosil za dopust. Grof Apponyi odputuje s svojo soprogo v inozemstvo in bo posetil Alžir, Tunis in Tripolis.

Berlin, 10. februarja. AA. Na večerajšnji borzi so trgovali z dokaj čvrstim tečajem. Promet je bil prav živahen. Tečaj so poskočili za en do tri odstotke. Kasneje so tečaji rahlo popustili.

Rim, 10. februarja. AA. Snoči je bila tretja seja vrhovnega odbora za državno obrambo. Predsedoval ji je predsednik vlade Mussolini. Seja se je vršila v palači Venezia.

Moskva, 10. februarja. AA. Ker zahteva izvršitev petletnega industrijskega načrta vedno novih delovnih sil, nameravajo strokovne organizacije pridobiti nove stotisoče žen za delo v industrijah. Zene bodo oprostile gospodinjstva tako, da ustanove nove zavode za otroke in deco ter pomnože število javnih ljudskih kuhinj.

Milan Skrbinšek o svoji drami

Pred krstno predstavo »Labirinta« v Mariboru

Ljubljana, 10. februarja.

Igralec in režiser našega dramskega gledališča g. Milan Skrbinšek je spisal dramo »Labirinta«, ki jo v kratkem vpričore v Mariboru, a bi jo hoteli videti tudi na našem odru. Našemu uredniku je g. Skrbinšek izjavil na njegova vprašanja:

— Človeška duša je polna najrazličnejših poti, ki se križajo, se stekajo druga v drugo, se za nekaj časa zlivajo, se spet zapuščajo ter hite po zagonetnih ovinkih in čez križpota k svojim izhodom, ki so za našo individualnost nujni, ki jih pa moremo jedva samo slutiti, a jih nikdar ne moremo poznati z vso gotovostjo. — Torej: človek samega sebe do skrajnih konsekvence ne pozna! Nenadoma križa nekaj njegovo življensko pot, bodisi kaj vsega ali kaj trpega; mogoče si je v svoji domišljiji takšen dogodek že večkrat predstavljal ali pa ga je celo pričakoval in si je rekel, da bi v takem slučaju končal na način, ki je v bistvu samo eden, ker se »dobro pozna«; a ko pride tisti dogodek, se največkrat zgodi, da se začudi. Misli si, da pozna izhode svoje duše, do katerih vodijo od vrela čustev ravne poti; a spoznati mora, da so te polne ovinkov in da ležijo izhodi čisto drugod nego si je domišljal. A če niti same sebe ne poznamo, kako bi smeli kdaj trditi, da poznamo svojega bližnjika in tudi če je naš najbližji?

Vlado Traven ni poznal ni sebe, niti svoje žene Vide. Razkol v njunem zakonu, ki ga je zasekal v njegovo življenje tretji, Mirko Gornik, ga pritiča do križpota, kjer je mislil, da ne more v drugo stran, nego na levo, a korak ga zanese nehoté na desno, ravno v nasprotno smer, na ono pot, ki ga ne vodi iz labirinta njegove duše v propast ali letargijo, temveč v — moč in delo!

— V kakšnem okolišču se kreče drama? — V umetniškem: prvo in tretje dejanje v igralskem, mož in žena sta igralce in pisatelja ter igralca, tretji je režiser in igralec; drugo dejanje, ki je gledališče v gledališču, se vrši tudi v umetniškem okolišču, deloma v provinicialno gledališkem, po dejanju premijere eno-dejanke, ki jo je napisal Vlado Traven, pa v parietom: mož in žena sta francoski liriki Paul Lecomte in njegova žena Odette, tretji pa je upodabljajoči umetnik, slikar Henri Robert.

— Kakšne značaje vsebuje drama? — Jaz bi rajši govoril o individualnostih, kajti, značaj je po današnjih znanstvenih doganah človekove notranjosti že prepovršen, presplošen in netočen naziv. Kvečjemu značaj v psihološkem, ne pa v etičnem smislu, ker krivde in zasluge v tem smislu zame ni. Zato tudi ne sme biti niti napuha ali celo sovraštva, niti zavisti in oboževanja, temveč samo — umevanje. — V individualnostih mojih treh oseb je samo ena vidnejša zarez in to je ona med možko in žensko naravo; v glavnem pa je vsak zase samo svoje vrste — človek! — Traven je

predvsem intelektualec, ki ga čustvo pač lahko pritira celo do duševne zmedenosti, ki pa najde, ko se zave, s pomočjo svojega razuma pol iz zagate. Gornik je predvsem čustven človek, ki je pa premočan, da bi ga moglo čustvo kdaj podjarmiti — njegov razum je pilot njegovim čustvom. Vida je tip posebne vrste ženskih individualnosti: je intelektualka, a pri njej prevladuje čustvo: vse moške, četudi nje še tako umljive razumske teorije in z neizpodbitno konsekvenco zgrajeni dokazi za pametno ravnanje v življenju se zrušijo pod težo — čustvenega imperativa!

— Kako ste prišli do tega, da ste začeli pisati?

— Že kot srednješolec sem izdal časopis od mene ustanovljenega »Dijaškega diletantskega društva« in včasih napolnil vso številko čisto sam in to tudi s lastnimi dramatizacijami, dramami. — Po vojni sem dramatiziral Cankarjevega »Hlapca Jerneja in njegovo pravico« in »Gospo Judite ter Levstikovo »Gadję gnezdo«. Režiral sem vedno najrajši psihološke drame. — Kdor hodi skozi življenje s paznim očesom zase in za druge, temu se kopičijo vprašanja in problemi, ki kriče po razrešitvi ali vsaj po luči v svitu umetniškega oblikovanja. Eden slika, drugi muzicira, tretji piše. Jaz imam na odru vse premalo prilike, da bi se mogel izživeti, zato sem se okrenil za enkrat peresa.

— Zakaj bo premijera drame baš v Mariboru?

— Tekom svojih dvaindvajset sezon sem (po Trstu!) doživel v Mariboru, ki je moj rojstni kraj, svoji najlepši dve gledališki sezoni, ker se mi je nudila prilika, da sem mnogo — delal. Zato mi je simpatično, da bo krstna predstava moje drame tam. Moj brat Vlado je tam režiser in bo to dramo režiral. Glavno dejanje se vrši samo med tremi osebami, zato tudi izbira igralcev ne bo težka.

— Imate kakšno novo dramsko delo v naročju?

— Da. O njih nočem zdaj več povedati, pač pa bi rad poudaril to, da jih bom skušal urediti v toliko prej, nego bi to storil samo iz potrebe, dati izraza temu kar mislim in občutim, v kolikor me mika, slično kakor z »Labirintom«, napisati še kakšno dramsko delo, ki bi bilo pisano s direktnim gledanjem na oder. Tehnična plat moje drame se od prevelike večine drugih dramskih del razlikuje v toliko, v kolikor je nisem pisal za bralca, temveč govorim v vsej zasnovi naravnost režiserju in igralcem kot ustvariteljima vsebine, ki jo lahko spoznata v moji pisani drami tako, kakor je na primer tudi orkestralna kompozicija samo zase šele partitura, ki jo zna brati pač muzik, ne pa laik, in ki ji more šele dirigent dati živo umetniško obliko, seveda v intencijah komponista, a skozi svojo umetniško individualnost. Torej ne knjižna, temveč čista oder-ska drama.

Pozdrav našim ameriškim rojakom izletnikom

Glasi Kranjske Slovenske katoliške Jednote v Jolietu III. objavlja v svojih zadnjih številkih, da bo 21. junija 1931. veliki izlet svojih članov v staro domovino. Ta Jednota je najstarejše slovensko podporno društvo v Ameriki in bo obhajala 2. aprila 1931. 37-letnico obstoja in plodonosnega delovanja za naš slovenski narod v Ameriki.

Ameriški Slovenec št. 3 objavlja v izbranih besedah proglas za udeležbo kongresa organizacij izseljencev v Jugoslaviji. Ta proglas so podpisali skupno naši hrvatski in slovenski rojaki v Ameriki, in sicer med drugimi naš častni konzul v Clevelandu g. M. S. Černezin in častni naš konzul v Pittsburghu Kosta Unkovich; nadalje g. Frank Drašler v Chicagu, Anton Grdina iz Clevelanda, Andrej Kobal iz Chicaga, Leo Zakrajšek iz New-Yorka in mnogo drugih uglednih naših rojakov v Ameriki.

Uvod proglasa izjavja, da je končno prišel čas, katerega so naši rojaki v Ameriki že zdavnaj pričakovali. Stara domovina išče nesebično z nami izseljencem sodelovanje. Naši bratje v starem kraju iskreno želijo videti nas, da bi mogli skupaj z nami reševati vprašanja, ki se v prvi vrsti tičejo nas in ki so se v prvih desetih letih po ujedinenju reševala brez nas in našega mišljenja. Po tem nadaljuje dobesedno: »La pohod v domovino vzpostavi prekinjene veze s spomini naše mladosti. Služil bo kot večna vzpodbuda in vzor našim otrokom za romanje v zemljo njihovih očetov, dokler bo v tej deželi vladal spomin na naše ime, jezik in kri. Obenem bo prilika, da si obogatimo svoje znanje, da doprinesemo boljšemu razumevanju izseljeniških problemov in da s svojo izkušnjo preprečimo pogoške in olajšamo težave izseljeniškega življenja. In da ne pozabimo, kar je tudi jako važno: Imeli boste tak izlet in toliko zabave, da vas spomin bo razveseljeval vse svoje žive dni. V starem kraju bodo kar tekmovali, da vas pogostujejo, ob izletih širom Jugoslavije vas bodo povsod pričakovali in počastili potem pa vsak v svoj rojstni kraj k svojem. — Kaki doživljaji, kaki večni spomini.« K temu pristavljamo:

Vsi Jugoslavi pozdravljajo prireditev tega izleta naših dragih bratov in sester prav iskreno. Prisrčno vabimo vas ameriške rojake na poset naše osvobodene in združene Jugoslavije, da posetite svojo rojstno grudo, da pripeljete seboj tudi vaše otroke, da bodo videli krasote naše stare domovine in urejenost naše Krajevine.

Pridite, pridite vsi, domovina bo Vas z odprtimi rokami pričakovala, sprejela in objela,

kot svoje zveste otroke. Tekle bodo samo solze veselja.

Napravite spored, kakor mislite potovati in kje se nameravate zadržati. Ako vam manjka morebiti kakšnih pojasnil, obrnite se na izseljeniškega referenta kralj. banske uprave v Ljubljani, ki bo vam z vsemi nasveti postregel. Pri tem bo sodeloval tudi odsek za tujski promet na kralj. banski upravi in vse tukajšnje organizacije, ki imajo svojih pravih skrb za izseljence.

Mariborski občni zbori

Zborovanje narodnih železničarjev. — Muzejsko društvo. — Strelska družina.

Včerajšnja nedelja je bila vsa v znamenju občnih zborov, posebno važni pa so bili trije: narodnih železničarjev, muzejcev in strelcev. Tukajšnja podružnica Udruženja narodnih železničarjev in brodarjev, največja mariborska železničarska organizacija je zborovala dopoldne v nabito polni veliki dvorani Narodnega doma pod vodstvom agilnega predsednika g. Rudolfa Tumpca. Prisostvovali so tudi zastopniki občnega odbora g. Ciril Ponikvar, zastopnik osrednjega odbora g. Iv. Deržič, predsednik Ljubljanske podružnice g. I. Rotar, zastopnik delavske skupine g. Velnar in zastopnik N. O. in Sokola prof. g. Robert Kenda, ki so vsi tudi osebno pozdravljali zborovanje. Referirali so predsednik Tumpca, tajnik Vovk in blagajnik Kralj. Število članov se je lani dvignilo od 811 na 1188. Denarni promet je znašal 332.385 Din. Glasbenemu društvu »Drava« je organizacija dala lani 10.000 Din podpore. Izmed nadaljnih poročil je bilo posebno važno ono g. Deržiča, ki je govoril v sedanjem stanju železničarjev in njihove gibanja. Ob tej priliki je tudi ostro ožigal hujšaška delo neslovenskih in nenarodnih elementov v Mariboru proti narodnim železničarjem. Naposled je bil soglasno izvoljen zopet stari odbor pod predsedstvom g. Tumpca. Pri slučajnostih se je sklenilo še nadalje podpisati društvo »Drava« s po 500 Din na mesec. Po raznih zaključnih govorih je pevski zbor »Drava« zapel več lepih pesmi. Zborovanje je tako pokazalo, da postajajo narodni železničarji v Mariboru vedno večja sila.

Bolj slabo je pa bil obiskan občni zbor Muzejskega društva v čitalniških prostorih Studijske knjižnice. Otvoril in vodil ga je predsednik, g. prel. dr. Fran Kovačič, ki je podal tudi izbrano poročilo o delovanju. Društvo je po g. prof. Bašu izvršilo arheološka izkopavanja rimskih grobov v Slovenskih gorah, splošni prirastek je pa znašal lani 54 kosov. Ob tej priliki je tudi omenil težkoče, s katerimi se mora društvo boriti zaradi nerazumevanja njegovega dela v širši javnosti in celo v banovinskem svetu. Prav tako nereseno je še vprašanje novih večjih prostorov za muzej. Po dobrobnem poročilu v tem poslednjem vprašanju je podal še tajnik g. Heric. Ugotovil je, da bi se bišvi občniti dvorec moral za muzej še temeljito preurediti poslopje bivše kavarne »Park« je pa sploh neprimerno. Društvo je imelo lani 252 čla-

nov, muzej je posetilo 1660 oseb, a obiski šol in društev tu niso vštet. Iz blagajniškega poročila g. Baumgartnerja sledi, da je društvo imelo 21.433 Din dohodkov in 21.196 Din izdatkov. Članarina se je tudi za naprej določila v iznosu 5 Din na leto. Naposled je bil ponovno izvoljen ves dosedanj odbor pod predsedstvom prelata dr. Kovačiča. Soglasno je bila izrečena zahvala g. prof. Franjo Bašu za delo in zasluge za društvo in sprejet je bil njegov predlog glede izkopavanja v Črekmurju, ki se bodo pričela še letos.

V lovski sobi hotela »Orel« so istotako dopoldne zborovali mariborski strelci. Občni zbor Krajevne strelske družine Maribor je ob zelo lepi udeležbi otvoril in vodil predsednik g. podpolkovnik Božo Putnikovič in pozdravil vse navzoče, posebno pa goste, oba okrajna glavarja g. dr. Ipavica in dr. Hacin, zastopnika N. O. g. ministra v p. dr. Vekoslava Kukovca in višjega državnega pravdnika g. dr. Jančiča, zastopnika Slovenskega lovskega društva g. dr. Fludernika in zastopnika rezervnih častnikov g. Jakoba Perhacca. Iz poročil funkcionarjev je bilo razvidno, da se strelski sport v Mariboru sijajno razvija in so mariborski strelci lani na vseh tekmovanjih dosegli izredno lepe uspehe. Strelsko gibanje se pa širi tudi na deželo, kjer raste vedno več novih društev. Pri volitvi je bil izvoljen tudi tu stari odbor pod predsedstvom agilnega polkovnika g. Putnikoviča.

V spomin vrlému možu

Jarenina, 8. februarja.

Slovenske gorice so zahtele, ko smo na Blažovo spremljali k zadnjemu počitku g. Matijo Peklara, veleposestnika, župana, gostilničarja itd. pri Sv. Jakobu. Bil je to mož jasnega značaja, ki je znal sušiti sirotam solze in trpinom gorje. Iz njegovega plemenitega srca in iz solzne njegove duše je odseval žar prave krščanske ljubezni do bližnjega in iskrenega sočutja do trpečega sobrata. To ga je krepilo, da se tudi ob času najhujših valovanja strankarskih strasti ni dal zapeljati v mržnjo in sovraštvo, ampak je ostal neomajno blagohoten tudi do svojih političnih nasprotnikov.

Iz dna svoje plemenite duše je mrzil blagopokojnik ogabno strankarsko gonjo in radostno je vzkliknil ob kraljevi manifestu, ko sva govorila o tem: »Hvala Bogu in našemu modremu kralju, da smo dobili blaženi mir in smo zavarovani pred razbijajočo strankarsko točo!« Velikostno spremstvo — tisoče ljudi ob Peklarijevi zadnji poti — je bil izraz dokaz velike njegovi priljubljenosti spoštljivosti širom okrog.

Številni zastopniki oblastev, tudi iz Maribora, so prihiteli ob odprti grob ter tako dali svoje priznanje vrlému možu.

Odšel si, dragi Matija Pekar, v nekaljeni mir, katerega si v življenju tako ljubil in iskal. Tvoj zgledni spomin pa ostane med nami kot učitelj miroljubnosti in dobrohotnosti. Spavaj sladko, blago srce!

Enotna kandidatna lista za volitev zaupnikov II. skupine

Trbovlje, 10. februarja.

Pogajanja za sestavo enotne kandidatne liste za volitve zaupnikov II. skupine rudarske zadruge so ugodno zaključena. Dasi ravno je vse kazalo, da se bodo pagajanja med posameznimi strokovnimi skupinami razbila, je končno zmagala vendarle razsodnost onih, ki jim je dobrobit delavstva res pri srcu in ki vidijo, da je skrajni čas, da osebna vprašanja pri tako važnih odločitvah ne smejo biti ovira za sporazum med delavstvom. Prav posebno važne pa bo to za delavstvo nedeljske volitve radi tega, ker je čas skrajno kritičen in se zadnji čas krizo poostrejuje, zato bo delavstvo v najbližnji bodočnosti rabilo močnih, sposobnih in izkušenih mož, ki bodo imeli težko in odgovorno nalogo, da z vso odločnostjo uspešno posredujejo tam, kjer bo treba in da združeni v tovariški in bratski slogi podvzamejo korake, pa če potrebujejo tudi na najvažnejših mestih, da se težki položaj, v katerem se nahaja rudarsko delavstvo, vsaj omili. Zato je potrebno, da so zaupniki in vodilni moške rudarskega delavstva v današnjih težkih časih pametni, prevdarni in sposobni ljudje, skratka moške na mestu, ki si bodo znali na vseh merodajnih mestih pridobiti tak vpliv, ki bo jamčil za uspehe pri katerihkoli akcijah v korist rudarskega delavstva.

Podlaga za to je ustvarjena, to je pokazal zadnji narodno-strokovni rudarski shod. Vsak rudar naj se volitev udeleži in naj zapiše na glasovnico imena onih mož, ki jih smatra po svoji sposobnosti, resnosti in prevdarnosti za najboljše branitelje in zagovornike delavskih interesov, ne oziraje se na bivšo politično pripadnost, ki je bila v zgodovinskih manifestih Nj. Vel. kralja z dne 6. januarja 1929. izbrisana.

Med našimi steklarji

Hrastnik, 10. februarja.

Splošna gospodarska kriza ni prizanesla tudi našim steklarjem. Kljub temu, da je steklarska industrija, v kolikor se tiče proizvodnje stekla, vsa v enih rokah, vendar smo čuli, da je tudi v proizvodnji stekla precej huda konkurenca s steklom iz inozemstva posebno iz Čehoslovaške.

Kakor povsod, tako je tudi v tej panogi breme te konkurence ali če rečemo krize padlo v veliki meri na delavstvo. Ker v zimskem času navadno ni toliko naročil, se odpusti nekaj delavcev, nekaj pa se jih da na dopust. Tudi to zimo se je nekaj nevalificiranih mož odpustilo, stare steklarje se je upokojilo s skromno

pokojnino 25 Din dnevno, ki jo podjetje plača prostovoljno, kar moramo kot hvale vredno omeniti. Nekaj delavcev je odšlo na dopust za nedoločen čas, ostalim pa so reducirali prejemke. Ker pa je delavstvo po večini navezano samo na zaslužek, je torej redukcija vsakega dinarja za delavca jako občutna, zlasti za one, ki morajo skrbeti tudi za družino.

Letošnja kriza pa je bila za vse delavstvo zelo občutna, ker je podjetje skrbilo obrat in se je delalo izmenoma šest ur. Naravnost katastrofa bi pa bila za steklarje, da ni podjetje dobilo baš zadnji čas naročilo nad en milijon monopolskih steklenic za Turčijo, o čemur smo že poročali.

Kakor izvem, se prične v ponedeljek obratovanje na popravljene peči, kar seveda daje steklarskemu delavstvu novih nad in obeta tudi možnost večjega zaslužka.

Kurja kuga ...

V temni noči od 15. na 16. januarja je bilo kočarici Verbek Alojziji v Vrhlogi iz zaklenjenega hleva ukradenih 6 velikih kokoši, vrednih 240 Din, a v noči na 24. januarja posestniku Godeu Blažu iz Trnovca pri Vrhlogi iz nezaklenjenega hleva 11 velikih kokoši, vrednih 440 dinarjev. Orožniki dolgo niso mogli najti najmanjšega sledu za storilci, vendar so se trudili noč in dan, da preprečijo nadaljno »deloc uzmovičim«. Končno je pa orožništvo zbralo precej obtežljivega materiala in predalo obtožnico slovenjebistiški sodniji, katere pravi, da so zgoraj navedene kure ukradle L. Alojzija, njen priležnik, 54-letni F. Jakob, in še tretji Kr. Blaž, vsi trije iz občine Vrhloga. Obtožnica pravi, da so ti trije prav nevarni tički, in bo preiskava najbrže dolga. Pri hišni preiskavi se ni našla sled za izginulimi kokošmi. Upajmo, da bo to »kurjo trozvezo« doletela eksemplarna kazen, ker imajo gotovo na vesti precej kur. Tatvine kur so letos oziroma lani bile v občini Vrhlogi in sosedu Črešnjevcu kar na dnevem redu, tako, da si ljudje skoraj ne upajo rediti perutnine. Imenovani so bili že večkrat osumljeni, a je bilo vsikdar premalo dokazov. Miš hodi tako dolgo k pasti, da se vjame.

82letno starko je povozil

in je težko poškodoval — Skrajna brezobzirnost.

Cerknica, 9. februarja.

V ponedeljek popoldne je neki voznik povozil 82letno Jero Klančar.

Klančarjeva je tako nesrečno prišla pod kono, da sta jo konja podrla in pohodila, potem so šle pa še sani čez njo. Dobila je hujše poškodbe na hrbtu in na levi roki. Na kraj nesreče je takoj prišel zdravnik dr. Pušenjak, ki je ponesrečeno starko obvezal.

Vse graje pa je vreden voznik. Ko je povozil starko, je takoj zapodil konje, da ga ni mogel nihče ustaviti. Ker ga pa nekateri očividci poznajo, bo že prejel svoje plačilo.

Gledališče

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer

Sreda, 11. februarja: Zaprt.

Četrtek, 12. februarja: »Trije vaški svetniki«.

Ljudska predstava po znanih cenah. Izv.

Petek, 13. februarja: »Glavni dobitke« Red B.

Sobota, 14. februarja: ob 16. uri »Mercadet«.

Dijaška predstava po globoko znanih cenah. Izven.

Opera.

Sreda, 11. februarja: »Zakonska stavka«. Go-

stovanje Tegnerseerjev. Izven.

Četrtek, 12. februarja: »Madame Butterfly«.

Petek, 13. februarja: »Nina nana, punčka

mojca; balet Figurine. Red C.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Sreda, 11. februarja. Zaprt.

Četrtek, 12. februarja ob 20. uri »Oiganska lju-

bezica« ab. C.

Radio

Ljubljana, sreda, 11. februarja. Opoldanski program odpade. 17.30 Radio orkester. 18.30 Mladinska ura: Mulej Zoran: Kako so se naši predniki branili pred Turki. 19.00 Dr. Nikola Preobražensky: Ruščina. 19.30 Literarna ura: Bogomir Magajna čita svoje spise. 20.00 Prenos iz Beograda: Slovenske narodne. 22.00 Časovna napoved in poročila.

Ljubljana, četrtek, 12. februarja. 12.15 Plošče (operetna glasba in šlagerji iz zvočnih filmov). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Otroška ura, Manca Komarova. 18.00 Plošče. 18.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje. 19.00 Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina. 19.30 Pero Horn: Duševna vzgoja otroka. 20.00 Koncert delavske godbe »Zarja«. 21.00 Kuplete poje Danijel Bučar. 22.00 Časovna napoved in poročila. 22.15 Radio orkester. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, sreda, 11. februarja. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Otroška glasbena ura. 18.30 Novice. 19.50 Uvod k prenosu. 20.00 Budapest.

Zagreb, četrtek, 12. februarja. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Balalajke. 18.30 Novice. 19.50 Uvod k prenosu. 20.00 Ljubljana.

Beograd, sreda, 11. februarja. 11.25 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Radio orkester. 18.00 Narodne pesmi. 19.30 »Dostojevski« (predavanje). 20.00 Budapest 21.00 Vokalni koncert. 21.30 Novice.

Beograd, četrtek, 12. februarja. 11.25 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 15.30 Otroška ura. 16.00 Plošče. 17.00 Predavanje. 17.30 Jugoslov. pesmi. 18.00 Narodni napavi (trio). 19.30 Francoščina. 20.00 Ljubljana (opera).

Pouk o varčevanju

Pri nas so sicer nekatere posojilnice priče za ustvarjanjem čista štednje, vendar smo tudi na tem polju še zelo zaostali.

Se celo gospodarsko tako liberalna Anglija je mnogo pred nami. Tam so posojilnice uvedle takozvane »school-penny-banks« v zvezi z različnimi mladinskimi organizacijami. V Angliji so že tako daleč, da je šolska obveznost štednje samo še vprašanje časa. Posebno pa se je čut štednje v Angliji izoblikoval s snovanjem takozvanih šolskih hranilnih društev. Nič manj kakor 16.000 takih društev je bilo ustanovljenih v zadnjih desetih letih, ki skupno z »National Savings-Committee« kooperirajo z državnimi institucijami v smislu krilatice: »štednja je edino sredstvo za zboljšanje finančnega gospodarstva in za vpostavo urejenih prilik predvojne dobe.«

Učiteljska združenja v Angliji intenzivno sodelujejo v tej težnji. Upostavil se je nadalje način, po katerem angleška osnovnošolska mladina dopisuje s svojimi ameriški tovariši in se posvetuje, kako bi izpopolnila način štednje. Ta misel pa ne ostaja samo na osnovnih šolah, pač se prenaša celo med akademsko mladino. V Queen College v Oxfordu se ob priliki vsakoletne dijaške proslave, po nekem starem običaju darujejo igle s spretaknjem sukanecem z besedami: »Vzemi in bodi štedljiv!«

— Presenetljive uspehe zdravljenja katarjev dihalnih organov dosežete s pitjem Radenske zdravilne vode s toplim mlekom.

— Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Zidovska ulica 4 in Stari trg 12.

— Milijardo cigaret več ko predlanskem. Po podatkih uprave državnih monopolov so prodali lani 4 milijone 800.000 kg tobaka za cigarete in pipo, cigaret pa okoli 42 milijonov komadov. Izkupiček je bil lani za prodani tobak okoli 67 milijonov dinarjev večji kakor predlanskem, in to zaradi izenačenja cene tobaka s cenami cigaret. Večina kadilcev kupuje zdaj raje cigarete, kakor pa tobak. Če se vpoštevata, da je treba pri tabaku kupiti tudi cigareten papirček, se izkaže, da zapravi kadilec manj, če kadi že narejene cigarete. Tudi statistika kaže, da so naši kadilci pokadili lani okoli 1 milijardo in sto milijonov narejenih cigaret več kakor predlanskem.

Gelje

* Predavanje g. prof. dr. Žgeca v meščanski šoli je tudi tokrat obiskalo mnogobrojno občinstvo. G. predavatelj je v svojem nadaljevalnem predavanju prikazal škodo, ki jo trpi mladostnik radi zgrešene spolne vzgoje v mladosti. Pokazal pa je tudi pota in načine, kako se da ta škoda popraviti, samo da ima mladostnik trdno voljo in nekoga, ki ga vodi k boljši bodočnosti. Aplavz na koncu predavanja je dokazal, da so poslušalci v polni meri razumeli g. predavatelja.

* Iz vrst ljubiteljev glasbe se čujejo pritožbe, da se k številnim plesnim prireditvam nikoli ne pritegne Celjskega godbenega društva, ki je s svojimi močmi gotovo kos izvenceljskim orkestrom. Poziv društva na zadnjem obnem zboru na podporo Celjanov je našel slab odmev.

* Nalezljive bolezni v Celju in okolici. Od 15. do 21. januarja je bilo stanje nalezljivih bolezni sledeče: legar v okolici 5; škrlatica v okolici 3; v mestu 1; davica v okolici 1; šen v okolici 1.

* Koliko so v Celju v preteklem letu pokadili. V mestu in v okolici so lani pokadili duhana, cigaret in cigar za 14.555.576-50 Din; cigaretnega papirja so porabili za 183.600 Din, vžgalice pa za 1.052.500 Din. Največ se je seveda pokadilo Zeta-cigarete. Skupno se je za monopolne predmete izdalo 15.791.676-50 Din.

* Delovni trg. Od 1. do 7. februarja je pri celjski Borzi dela iskalo zaposlitve 589 moških in 198 žensk, dela pa je bilo samo za 11 moških in 23 žensk, dobilo je delo 9 moških in 6 žensk, brisanih je bilo iz evidenc 9 moških in 6 žensk, na koncu tedna pa je ostalo v evidenci 571 moških in 186 žensk.

* Na poti k sodišču ga je zadela kap. Včeraj zjutraj ob 8:30 je upokojeni rudar Predovnik Franc s ženo ter sinom zapustil svoje stanovanje v novih stanovanjskih hišah pri Skalni kleti ter se ž njima napotil v mesto. Žena je imela opravka v mestu, sin je šel na delo v apnenice v Pečovniku, Predovnik sam pa bi moral ob 9. biti na sodišču, kamor je bil povabljen kot prič. V dreveredu med voglarsko brvjo in železniškim mostom pa se je sredi pogovora z ženo in sinom nenadoma zgrudil na tla in ni dal več glasu od sebe. Sin je takoj odhitel na policijsko stražnico, kjer so poklicali mestnega zdravnika g. dr. Rebernika, ki pa je mogel samo ugotoviti smrt radi srčne kapi in odrediti prevoz trupla v mrtvašnico.

* Najdba. Pred vzhodom v Narodni dom se je našla zlatna ovratna verižica. Dobi se na policiji.

* Nezgodna smučarja. 19letni Bolka Ernest, sin postanečelnika g. Bolke v Sv. Juriju ob juž. žel. je v nedeljo pri smučanju padel in si izvil desno roko. Iskati je moral pomoč v celjski javni bolnici.

* S kolum po glavi. V nedeljo zvečer okoli 16. je 32letni posestnikov sin Janžek Anton iz št. Florjana pri Rogatecu šel mimo gostilne Drofenik v Rogatec. Pred gostilno so stali brata S. Franc in Maks ter neki E. Jožef. Vsi trije so pa bili hudo pijani in so začeli prepir z Janžkom. Nastal je pretep, v katerem je eden od vinjene trojice udaril Janžka s kolum po glavi in telesu, da se je ta ves okrvavljen zgrudil. Težko poškodovanega so prepeljali v celjsko javno bolnico.

Jz Dravske banovine

Ker mi ni mogoče, da bi se takoj pismo ali ustno zahvalil vsem, ki so se me ob moji 60. letnici tako pristrano spominjali in mi čestitali s stotinami pisem in brzojavk, in vsem, ki so mi poklonili toliko cvetja, vencev in še dragocenih daril za spomin, vsem tem:

Preiskrena hvala! Bog plačaj!

F. S. FINŽGAR.

Novi roman pisateljice romana »KNEGINJA ZUROVA« prične v kratkem izhajati. Kje?

d Konzulat CSR v Ljubljani poziva s tem vse one čl. državljane letnikov 1909., 1910. in 1911., živeče v območju Dravske banovine, da se, v kolikor tega še niso storili, pri njem pismeno ali ustmeno zglašajo zaradi vpisa v naborno evidenco. Obnem s prijavo naj vsak nabornik predloži svoj potni list ali kak dokument, ki dokazuje njegovo českoslovaško državljanstvo. O točnem datumu naborov bodo naborniki pravočasno obveščeni s posebnimi pozivnicami in tiskom. Naborniki roj. letnika 1911., ki so rojeni izven ozemlja Českoslovaške republike, naj si priskrbe overovljene prepise rojstnih listov in jih pošljejo obnem s prijavo čl. konzulatu.

d Sreško načelstvo v Krškem razglašja, da se bo lov občine Studenec oddal v zakup na javni dražbi za dobo pet let in treh mesecev t. j. za čas od 1. januarja 1931. do 31. marca 1936. Dražba bo v soboto 21. februarja 1931. ob 9. uri dopoldne pri sreskem načelstvu v Krškem. Dražbeni pogoji se lahko vpogledajo do dneva dražbe med uradnimi urami pri sreskem načelstvu v Krškem. — Sreško načelstvo v Brežicah razglašja: Dne 14. marca 1931. s pričetkom ob 10. uri dopoldne se odda potom javne dražbe pri sreskem načelstvu v Brežicah, soba št. 6 v zakup lovišče občine Pleterje v izmeri približno 1367 ha, in sicer za dobo od 1. maja 1931 do 31. marca 1937. Vsi ostali pogoji so razvidni pri sreskem načelstvu v Brežicah.

Obledela obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich.

d Na 23. rednem obnem zboru JAD »Triglava« v Ljubljani, ki se je vršil 5. februarja 1931., je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Jakhet Adolf, stud. phil.; podpredsednik Derenčin Franjo, cand. iur.; tajnik I. Zajšek Mate, stud. iur.; tajnik II. Brodnik Mara, stud. phil.; blagajnik Makarović Boris, stud. tehn.;

Jz drugih banovin

Snežni zameti na liški progi

Po snegu, ki je zapadel v nedeljo, se je vreme pod večer v nedeljo vsem območju liške proge, ki veže Split in Dalmacijo z zaledjem, nenadoma sremenilo. Čeprav je neprestano snežilo, ni bilo vetrovno, v noči je pa nastala huda bura. Orkanski vihar je nakopil sneg mestoma ob vsej progi več metrov visoko, da ga tudi snežni plugi niso mogli več odmetati. Zaradi tega so morali obstati na posameznih postajah vsi vlaki, ki so odpeljali iz Zagreba v nedeljo ponoči proti Dalmaciji.

Od ponedeljka ponoči je liška proga vozna samo do postaje Gračac, od tu naprej ne more noben vlak zaradi snežnih zametov. Nekateri vlaki, ki so ponoči kljub temu zapustili postajo Gračac, so običajni v zametih in so se morali vrniti. Ravno tako niso mogli zvoziti preko zasneženega dela proge vlaki iz Splita. Obstali so morali na postaji v Kninu. Tako je ves železniški promet v Liki med postajama Knin in Gračac onemogočen. Zaradi viharja ni bilo mogoče poslati na progo delavcev, da bi jo očistili.

Kakor poročajo zagrebški časopisi, so ponekod zameti do 8 m visoki. Zagrebška železniška direkcija je izdala za potnike primeren razglas, v katerem izreka upanje, da bo mogoče skoro vzpostaviti reden promet na liški progi. Po drugem poročilu zagrebške direkcije pa promet ne ovirajo toliko snežni zameti, kajti te so z uspehom obvladali z modernim motornim snežnim plugom, ki so ga takoj poslali iz Ogulina na progo. Največja ovira na progi je dolg tovorni vlak, ki je običaj v snegu pri postaji Zrmanja. V nekaj urah je bil popolnoma zasnežen. Številni delavci ga bodo skušali izkopati iz zameta. Osobje vlaka je iskalo pribežališče v bližnji postaji, kajti na progi ni moglo držati več radi velikega mraza.

Neki vrab jo je gnz pod lokomotive

Na postaji Brežice na progi Zagreb—Zidani-most se je pripetil v nedeljo ponoči strašen samomor, ki je razburil vse prebivalstvo. Z brzovlakom, ki odide ob 8:35 zvečer iz Zagreba proti Dunaju, se je pripeljala v Brežice dvajsetletna hči upokojenega učitelja Jozefina Siel, stanujoča v Zagrebu v Kuhačevi ulici. Ko je v Brežicah izstopila, se je napotila ob vlaku mimo kolodvora. Ko se je pa brzovlak zopet pomaknil po enominutnem postanku, se je deklica nenadoma vrgla pod kolesa lokomotive. Varnostna priprava na lokomotivi brzovlaka je zgrabila nesrečnico in ji odrezala obe nogi.

Med potniki na kolodvoru, ki so stišali samo obupni krik samomornike, je nastala pravcata panika. Strojovodja je vlak takoj ustavil. Nekateri so prihiteli in samomorniko dvignili iz

knjižničar Janež Stanko, stud. phil.; arhivar Sotlar Bojan, stud. iur.; gospodar Figar Alojz, stud. iur.; odbornika Piškur Lojze, cand. iur. in Frlan Marko, stud. iur.; revizorja Bajželj Franjo, cand. ing. in Brečko Miro, cand. iur.

Pevski zbor učiteljskega UJU v Ljubljani javlja vsem članicam in članom, da se vrše v februarju sledeči pevski tečaj: 14. febr. od 20. do 22. ure, 15. febr. od 9. do 12. in od 14. do 17. ure ter 21. febr. od 20. do 22. ure; 22. febr. od 9. do 12. in od 14. do 17. ure. — Vaje so obakrat za mešani zbor. Udeležba za vse strogo obvezna. — Odbor.

d Ringaraja maškarada bo privabila v Ljubljano tudi goste z dežele. Avtobusne zveze so prav ugodne. Dobrodošli podeželski prijatelji naše mladine!

d Pastna veselica kluba Triglav v Beogradu bo v soboto 14. t. m. v dvorani hotela Union, Kosovska ulica. Sodeč po zanimanju, bo to zopet ena izmed uspešnih prireditev beograjskih Slovencev in njihovih prijateljev. Maske so dobrodošle. Volitev miss Triglav.

d Število pri OUZD-u v Ljubljani zavarovanih delavcev je padlo v enem letu za — 2546 mesto, da bi naraslo za ca +6000 članov, kakor prejšnja leta. Temu dosledno je padla tudi celokupna dnevna zavarovana mezda za dinarjev — 31.761-20. To so zanesljiva znamenja, da gospodarska kriza še vedno narašča. Padec statusa bolnikov za — 212 oseb je posledica manjšega članstva in padec odstotka bolnikov za — 0-15% pa posledica strožjega nadzorstva nad bolniki od strani OUZD-a. Povprečna dnevna zavarovana mezda izkazuje prirast za — 0-10-38 kar pa ne pomeni povečanja delavskega zaslužka, ampak samo pravilnejše prijavljanje fiktivnega zaslužka od strani podjetnikov kot posledica strožjega nadzorstva OUZD-a.

d Vreme. Barometer je kazal včeraj ob 7. uri v Ljubljani 775-8, termometer — 7, vlaga 80%, pihal je NE, oblačnost 10. V Mariboru je kazal barometer 777, termometer — 8, vlaga 80%, pihal je NE, oblačnost 10. Mirno je bilo v Zagrebu, Beogradu, Sarajevu, jasno pa v Mostaru, Sarajevu, Skoplju in Splitu. Najnižja temperatura je bila v Ljubljani — 10, v Mariboru — 12, v Mostaru 3, v Zagrebu — 7, v Beogradu — 2, v Sarajevu — 7, v Skoplju — 1, v Splitu 4.

Ljubljana

Sreda, 11. februarja 1931. Deziderij. Pravoslavni: 29. januarja, Ignacije.

Nočno službo imajo lekarne Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra c. in Hočevar v Šiški.

* Pevski zbor Sokola II. v Ljubljani se je ustanovil zopet po petletnem odmoru v soboto

mlake krvi. Bila je še pri zavesti in je bolnici v Brežicah, kamor so jo takoj prepeljali, š povedala, kako se piše in od kod je. Vprašali so jo tudi, zakaj si je hotela na tako strašen način vzeti življenje, deklica je pa kratko odgovorila: »Nevem, kakšen vrab me je vlekel pod lokomotivo.«

Kolesa lokomotive so Jozefini odrezala obe nogi nad kolenom. Kmalu nato je padla v nezavest in okoli enajste ure ponoči v agonijo. V ponedeljek zjutraj okoli šeste ure je podlegla teški poškodbi. Popoldne so njeno truplo obducirali. Nesrečnica je imela seboj samo ročno torbico, v kateri je bilo nekaj dinarjev. Nihče ne ve, kaj je dvajsetletno mladenko gnalo v smrt.

b Odpuščen uradnica se je obesila. Uradnica na pošti v Beogradu Mila Ivanović je bila pred meseci odpuščen iz službe, in sicer po težki bolezni, ko je postala za delo nezmogljiva. Zašla je v največjo bedo. Nekaj časa je preživljala sebe in mater s pranjem perila v Beogradu. Končno je obupala in sklenila, da si vzame življenje. Zaprla se je v kuhinjo in se na neki žebelj za vratni obesila.

b Osem davčnih uradnikov pred sodiščem. V ponedeljek je začela v Vel. Bečkerek razprava proti osmim davčnim uradnikom, ki so obtoženi, da so poneverili okoli en milijon državnega denarja. Obtoženi so Blaž Čurković, star 29 let, Milorad Ločić, star 32 let, Ante Juras, star 31 let, Radoš Radonjić, star 30 let, Nika Aleksić, star 26 let, Miloš Tanurdžić, star 23 let, Vasilije Nestorović, star 41 let in Ilija Garčev star 28 let.

b Tihotapeci. Zadnje dni je zagrebška policija polovila več tihotapev s saharinom, opijem in cigaretami papirčki. Te dni je pa zopet izsledila tihotapsko družbo, kateri je zaplenila 70 kg tobaka in 62 zavojev cigaretnih papirčkov. Policija je aretirala v zvezi s tem nekega Stjepana Prišca in Jerka Vlašca.

b Velik požar v Podgorici. V nedeljo je nastal pod večer nenadoma velik požar v elektro-tehničnem podjetju »Tesla«, ki je last Spasoja Ivančevića. Domači gasilci so prihiteli na pomoč, toda ni jim uspelo v lokalizirati. Vojaštvo je obkolilo s policijo mesto požara. Ogorjeni — ji so med tem žgali tudi tri sosednje trgovine in jih docela uničili. Tako je popolnoma uničena knjižarna »Napredak« g. Šurovića. Istotako — divji element uničil galanterijsko trgovino g. D. Vriševića, ki je bila ena največjih te vrste v zetski banovini. Skupno škodo cenijo na 1 milijon dinarjev. Zavarovano je bilo samo elektrotehnično podjetje »Tesla«

7. t. m. Sokolu II. se je posrečilo pridobiti kot pevovodjo znanega in agilnega skladatelja gospoda Perka. Brezdvomno se bo s petjem oživela med nami družabnost v oni lepi meri, kot je bila za časa prvega pevskega zbora leta 1925/26. Bliža se pomlad in z njo doba izletov, prireditev, slavnosti itd. S petjem bomo vse to povzdignili in vnesli v društveno življenje pravi ritem sokolskega bratstva. Prva pevka vaja bo v soboto 14. t. m. ob pol 8. zvečer v društveni sobi na realki. Do sedaj se je prijavilo nad 20 bratov-pevcev, vabimo pa še ostale, da se nam pridružijo. Pridite točno k vjam vsi, ki ljubite našo lepo narodno pesem. Zdravo! — Prosvetar.

■ Sokolsko društvo na Viču priredi v soboto 14. t. m. v vseh prostorih sokolskega doma svojo »X. jubilejno maškerado«. Okusno ozaljšana dvorana, imeniten sokolski orkester, solidna postrežba bo nudila vsem posetnikom najboljše zabavo. Začetek točno ob 20. Vožnje z avtobusi na Vič zelo ugodne. Na pustno soboto torej na svidenje pri Sokolu na Viču.

■ Večerni gospodinski tečaj na gospodinski šoli »Mladika«. Vpisovanje na drugi večerni gospodinski tečaj se vrši v četrtek 12. t. m. od 16 do 18. ure v »Mladiki«. Pričetek tečaja v petek 13. t. m. ob 17. uri.

■ Odprta noč in dan so groba vrata. Umrla sta: Zupane Jernej, 78 let star, mestni ubožec, Japljeva ulica 2, Košiča Ljubica, 10 mesecev stara, hči zasebnika, Aleksandrova c. 5.

■ Predavanje v »Pravnik«. Ker je namestnik višjega državnega tožilca dr. Munda obolal, se današnje predavanje v društvu »Pravnik« preklicuj.

■ Bavarska gledališka družina Die Tegerseer gostuje zadnjič v letošnji sezoni danes na našem odru. Vprizori komični važni dogodek Zakonska stavka. Tegerseerji sami pravijo, da je ta komedija ena najboljših iger njihovega letošnjega repertoarja. Predstava je izven abonmana. Predprodaja v operi. Predstava se vrši v opernem gledališču.

■ Dijaška predstava v ljubljanski drami. V soboto 14. t. m. bo v ljubljanski drami dijaška predstava po globoko znižanih cenah. Začetek točno ob 16. uri. Vprizori se francoska komedija Mercadet, ki je ena najboljših predstav letošnje dramske sezone. Na to opozarjamo predvsem naše dijaštvo, pa tudi one, ki se žele okoristiti z izredno znižanimi cenami za vstopnice. Konec predstave je ob pol 7. uri zvečer.

■ Veseli večer v opernem gledališču. V ponedeljek 16. t. m. gostuje prvič na slovenskem odru svetovnoznana znamenita in izredno priljubljena ruska diseusa Dela Lipinskaja. Ona poje, brblja, igra na klavir in harmoniko s tako privlačno silo in dražestjo, da mora privezati na sebe vsakega poslušalca.

■ Vlom v Hrastju. V Hrastju št. 7, občina Moste je vlomil neznan tat v stanovanje posestnika Dolničarja Ludvika in odnesel ročno blagajno, v kateri je bilo 300 Din. Od tega denarja je bilo 260 Din last Gasilskega društva v Smartnem, katerega blagajnik je Dolničar.

■ Tat, ki krade ročne vozičke. Ročna vozička sta bila odpeljana pleskarskemu mojstru Strojancu Francetu izpred hiše na Sv. Petra nasipu 65 in slugi Kastelcu Alojzu izpred hiše na Kongresnem trgu št. 15. Stojanov vozeček je vreden 600 Din, Kastelčev pa 800 Din.

Št. Jurij ob južni železnici

Premestitev. K tukajšnjemu železniškemu postajnemu uradu je premeščen iz Trbovelj gosp. Erker Ludvik.

Novo sokolsko društvo. Odsek šentjurskega Sokola na Ponikvi je imelo ustanovni obnem zbor v šoli na Ponikvi. Odsek obstoja že precej časa in pridno deluje. Bodočemu društvu želimo mnogo uspehov. Člani in prijatelji Sokolstva naj se po možnosti udeležijo obnega zbora, da tako pokažejo Ponikvi svoje simpatije in člane novega društva navdušijo za vztrajno sokolsko delo, ki je potrebno predvsem v takih krajih, kakor je Ponikva, ki je do nedavnega bila vse preveč v zatišju. Zdravo!

Slovenske Konjice

Planinski ples, ki ga je priredila Dravinska podružnica SPD v Konjicah, se je prav dobro obnesel. Zelo živahna je bila izbira najlepše planinke, kjer je gd. Lozika Šučova odnesla prvo nagrado. Podružnica namerava že v tekočem letu razširiti svojo kočjo na Pesku.

Kolportaža »Jugoslovan«. Cenjenemu občinstvu naznanjamo, da homo odslej prodajali nedeljsko številko »Jugoslovan« vsako nedeljo na trgu. Obširen in vsestransko dobro informiran list vam bo prijetno in zabavno nedeljsko čtivo. Razen tega stane nedeljska številka samo 1 Din.

Saje so se vnele v petek popoldne na poslopju, v katerem se nahaja poštni urad in davkarja. Velikemu snežnemu metcu, ki je vihral vse dan, je pripisati, da požar ni ogrožal tudi sosednjih poslopj.

Slovenjgradec

Meška podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda je imela 8. t. m. v Sokolskem domu občni zbor. Poročila funkcionarjev so izkazala prav lepe vspehe podružnice. Podružnica je poslala centrali v Ljubljano Din 3505. Za leto 1931 je bil izvoljen stari odbor, sreski šolski nadzornik Grmovšek Miloš kot predsednik, šolski upravitelj L. Kopač kot namestnik, strokovni učitelj Karel Sovrščak za tajnika, učitelj St. Mrovlje za namestnika, učitelj R. Iglar za blagajnika, davčni upravitelj A. Debelak za namestnika, trgovca I. Rojnik za odbornika. Za računsko preglednica sta bila izvoljena: nadpoštari F. Eiletz in ravnatelj bran. L. Vavpot. Kot poverjeniki za Pameče, St. Janž, Smartno, Podgorje, St. Ilj p. T., Stari trg in Sele-Vrhe so bili izbrani gg.: Visočnik, šolski upravitelj, Bregant, šolski upravitelj, Kaučič, šolski upravitelj, Kolnik, župnik, Verčkovnik, šolski upravitelj, Šalamun, učitelj, Meško, župnik. Za delegate na glavni skupščini CMD pa gg.: Grmovšek, dr. Železnikar in Šentjure.

Maribor

m Proslava 60letnice pisatelja F. S. Finžgarja v Mariboru. Ker proslava šestdesetletnice življenja pisatelja F. S. Finžgarja dne 9. t. m. v Mariboru ni bila mogoča, bo prirejena pozneje. Gledališče bo v ta namen pripravilo njegovo dramo »Veriga« in bo jubilanta povabilo k premieri. Razen tega bo, kakor izveemo, pisatelj Finžgar predaval pri Prosvetni zvezi tudi o slovenskem kmetu. Na vsak način pa se bo tudi slovenski Maribor na dostojen način spomnil našega mojstra pripovedovalca.

m Smrt Morica Dadijeu. Včeraj zjutraj je kot prva mariborska žrtev gripe umrl 53letni, v vseh meštanskih krogih znani mehanik, trgovec in sportnik g. Moric Dadijeu. Po svojih prednikih je bil pokojnik Francoz, po vzgoji in prepiranju pa Nemec. Našega jezika se ni mogel naučiti, bil pa je kljub temu skrajno lojalni državljan, vedno korekten in pravičen, eden izmed tistih dobrodušnih meščanov iz preteklih časov, ki so bili vse drugačni kakor so današnji. Bil je že izza mladih dni navdušen sportnik, posebno kolesar, nazadnje tudi prvi podpredsednik mariborskega pododbora kolesarske zveze kraljevine Jugoslavije. Bodi delavnemu možu ohranjen časten spomin!

m Aretacija tatu. Policija je izsledila in aretirala 39letnega usnjarskega pomočnika Marija M. iz Vrhnike, katerega zasleduje višje deželno sodišče v Ljubljani zaradi zločina tatvine. Prepeljan bo v Ljubljano.

m Nesreča pri delu. V delavnici državnih železnic je padel v ponedeljek 37letnemu pomožnemu delavcu Tomažu Hericu na noge razbeljen kos železa in mu povzročil take opekline, da so ga morali prepeljati v bolnico.

m Pretep. V gostilni »Evropa« na Aleksandrovi cesti sta se v ponedeljek zvečer sprla zaradi kvart 43 letni železničar Jožef M. in 20 letni dalmatinski krošnjar Pile P., naposled pa se stopila. Pri tem sta razbila krošnjak, šipo in pokvarila stol, tako da sta napravila gostilničarju preko 100 Din škode. Na intervencijo stražnika sta pa škodo poravnala in bila izpuščena.

m Občni zbor Pogrebnege društva v Radvanju. V nedeljo je imelo pogrebno društvo v Radvanju svoj letni občni zbor pod vodstvom predsednika Spindlerja. Društvo ima 382 odraslih članov in 126 nedoraslih. Dohodkov je imelo lani 12.036 Din, izdatkov pa 7745 Din. Društveno premoženje znaša sedaj 58.160 Din v gotovini in ves pogrebni inventar. Pri volitvah so izvolili dosedanji odbor.

m Stanje ponesrečenega Klemšeta. Franc Klemše, ki se je v nedeljo na Aleksandrovi cesti zaletel v avto, je bil včeraj, ne pa predvčerajšnjim, prepeljan z rešilnim avtomobilom na kliniko v Gradec. Njegovo stanje je še vedno kritično.

m Novo sportno igrišče. SK Železničar je dobil od železniške direkcije dovoljenje, da si na njenem ozemlju ob Tržaški cesti zgradi novo igrišče. Klub bo z deli pričel, čim bo nastopilo ugodnejše vreme.

m Vremensko stanje na Pohorju. Pri Mariborski koči na Pohorju je bilo včeraj zjutraj — 8 stopinj, snega 90 cm, smuka idealna, pot iz Hoč dobro izhujena.

m Za motocikliste. Evidenčne tablice za motorna kolesa so dospele. Interesenti jih prevzamejo med uradnimi urami pri predstojništvu mestne policije v sobi št. 11.

m Redni avtobusni promet. V včerajšnjim dnevem je bil spet upostavljen redni avtobusni promet na vseh mestnih in podeželskih progah.

m Razbita izložbena šipa. V noči od ponedeljka na torek je neznanec razbil veliko več 1000 Din vredno izložbeno okno veletrgovine Weixel v Jurčičevi ulici.

m Stražnika je hotela podkupiti. V ponedeljek zvečer je neznanca ženska prišla v neko gostilno v Vojašniški ulici ter prisledla k nekemu brezposelnemu delavcu, ki je pravkar dobil podporo za brezposelnost in mu izmaknila 20 Din. Ko je prišel stražnik in jo hotel aretirati, mu je ponudila 10 Din in obljubila še 20, če jo pusti na miru. Seveda ni to nič pomagalo. Morala je na policijo, kjer so ugotovili, da je stara nepridipravka Jožefa Škriparčeva, za vedno izgnana iz Maribora. Zagovarjati se bo morala sedaj radi nedovoljenega povratka, tajne prostitucije in podkupovanja uradne osebe.

Trbovlje

Poroka. Preteklo nedeljo sta bila poročena tukajšnji rudniški inženjer g. Kakovin Konstantin in gđ. Iskra Zorka, učiteljica na vodeniski osnovni šoli. Bilo srečno!

»Samopomoč« za srez Laško za poginjenega govejo živino je ustanovljena in so njeni zaupniki, pri katerih se lahko vsakdo prijavi do konca t. m. in izve natančne pogoje, sledišči posestniki v občini Trbovlje: Čestnik Alojz, Potrata Franc, Zagar Franc, Gričar Feliks in Brčić Franc. Razen teh sprejema prijave in daje potrebna pojasnila tudi tukajšnji živinodržavnik g. Rajko Dev.

Proračun okrajnega cestnega odbora Laško je na občini 8. t. m. dalje razgrnjen ter interesantom v dobi 14 dni na vpogled. Proračun izkazuje Din 1.005.194,55 dohodkov in Din 2 milijona 476.767,49 izdatkov. Proti posameznim postavkam je dopustna pritožba preko okrajnega cestnega odbora v Laškem na bansko upravo, ki mora biti vložena v zakonitem 14-dnevem roku, ko je proračun razgrnjen.

Gozdne sadike bo oddajala šumska uprava v Krškem iz državne drevnice v Radečah, in sicer smrekove, macesnove, borove, akacije, črno jelko, domači kostanj in presajeni domači oreh. Sadike se lahko naročijo bodisi pisмено ali ustmeno pri sreskem šumarskem referentu v Krškem ali pa ustmeno pri okrajnem gozdarju v Radečah. Naročila bo sprejemalo do 15. t. m. tudi županstvo. Z 21. februarjem zaključijo šumarski referent v Krškem, kjer se dobe vsa potrebna pojasnila za oddajo sadike.

Podpore. Brezposelni trgovski pomočniki naj se javijo v četrtek 12. februarja ob pol 20. uri v gostilni Forte, kjer se bodo razdeljevale podpore od čistega dobička stanovske prireditve.

Četrti zagonetni požar v šmarški okolici

Nastal je pri posestniku Kastelcu na Razdrtem pri Šmarju

Šmarje, 10. februarja.

Včeraj je izbruhnil požar na Razdrtem v bližini Šmarja pri posestniku J. Kastelcu, št. 11, po domače pri Pirčevem Jakobu. Ogenj so opazili okoli enajste ure ponoči. Bilo je precej mraz. Kastelcu je pogorel hlev, pod, svišli in listnjak. Iz gospodarskega poslopja se je domaćim posrečilo rešiti živino in motorno mlatnico. Slamorenico je ogenj uničil deloma.

K sreči je bila noč mirna, kajti pri najmanjšem vetru bi se užgalo tudi gospodarsko poslopje, od katerega je kozolec posestnika Kristofa, po poklicu kolarja, komaj 2 metra oddaljen. Da ni bilo večje katastrofe, se je zahvaliti predvsem požrtvovalnemu gasilnemu društvu iz

Šmarja, ki je požar lokaliziralo. Požar so gasili pogasili z motorno brizgalno s pomočjo vode iz bližnjega studenca in iz enega hidranta. Prav pohvaliti je treba vse, ki so pri požaru pomagali, zlasti pa načelniku g. Gliho ter gasilca Verovška, Škerjanca in dr.

Škoda je precejšnja in je krita z 25.000 Din zavarovalnine pri Vzajemni zavarovalnici. Orožniki se trudijo storilec priti na sled, da bi ga izročili oblastem. To je v kratkem času v naši okolici že četrti zagonetni požar in, če bi ne bilo snega, ki je zapadel pri nas do 30 cm visoko, bi se požar razširil tudi na sosednja poslopja.

Tragedija na vasi

S karabinko ustrelil bogatega posestnika -- Obsojen na 6 let robije

Ljubljana, 10. februarja.

Danes se je vršilo pred senatom trojice več zanimivih obravnjav. Predsednik senata je bil sodni svetnik Mladič, votanta sodnika Kralj in Lederhas. Državno pravdnštvo je zastopal doktor Lučnovnik.

Prvi je stal pred sodniki posestnice sin Jožef Rožman, rojen leta 1905. v Lahovčah v kamniškem okraju, obtožen zločina zoper življenje in telo. Obtoženec je iz premožne ugledne družine. Ustrelil je s karabinko bogatega in vplivnega posestnika iz iste vasi Dežmana starejšega. Ni čuda, da je današnja obravnava tako zanimala Lahovčane, da so se je skoro polnoštevilno udeležili in je bila sodna dvorana polna kakor že dolgo ne.

Obtožnica

Dne 9. novembra lani proti večeru so se zbirali fantje iz vasi Lakoviče v hiši Zavri Katarine, kjer so plesali in pili takozvano prežo po svatbi Škerjanc Franciške.

Med drugimi je bil pri Zavrih tudi obdolženec, ki pa je od časa do časa odšel. Ker je spil nekaj kozarcev vina in opazil med fanti tudi Globočnika Jožefa, Bendo Janeza in Dežmana Janeza, ki so ga vedno zapostavljali, se je obdolženec začel pripraviti z Bendo Janezom.

Iz prepira je nastalo potem že zunaj hiše Zavrilove med obema neko prepiranje. Ko je obdolženec hotel Bendo udariti, je ta pred njim stekel, obdolženec pa je stekel pod Plahuta Marije po karabinko, ki jo je imel tam zakopano, in šel z njo po vasi.

Po vasi grede je srečal Dežmana Janeza st. in ga stavil na odgovor, zakaj s sinom Janezom zabavlja čez njega, da je šlapa. Med pričkanjem sta prišla do Dežmanove hiše. Obdolženec je tu v prerakanju naenkrat rekel proti Dežmanu: »Prej boš ti poginil kot jaz!« nato pa ustrelil proti Dežmanu, ki je še rekel: »Seveda bom jaz prejel!«, ga pogodil in se je Dežman na mestu zgrudil mrtve.

Obdolženec je dejanje priznal, zagovarjal pa se je, da po tem, ko je karabinko sprožil, ni vedel, da je Dežmana usmrtil niti ne more reči, da bi ga hotel ustreliti, in je trdil, da je ravnal gotovo v pijanosti in slabomnosti.

Zasliševanje priči

Obtoženec, srednje velik, simpatičen fant, je obstal pri zagovoru, kakor ga navaja obtožnica. Vdova Dežman Marija je na vprašanja predsednika Mladiča izpovedala:

— Hišna vrata so bila do kraja zaprta, pogledala sem skozi okno in opazila moža, ki se je pogovarjal z Rožmanovim. Stopila sem na prag in rekla možu, naj stopi v hišo. Rožmanov mi je nato rekel: »Kar hitro not! pojte!« Mož ga je zavrnil: »Tako pa ne boš proti naši nastopal!«

— Ali ste opazila, da ima Rožman karabinko?

— Ja, mislila sem si, da ima nekaj za streljanje.

— Ali je bil Rožman hudo pijan?

— Meni se ni zdel.

— Ali je bil podivjan videti?

— Tudi to se mi ni zdel.

— Vaš fant mu je enkrat rekel šlapa. Ali je to tudi gonil pred hišo.

— Nisem slišala.

— Ali je mož koj padel?

— Koj! Pokadilo se je, prikazal se je ogenj in mož se je vrnil na tla. Zavpila sem: »Marija!« in jo klicala. Mislila sem si, nobena reč nič ne pomaga, mrtve je!

— Ali sta bila čisto blizu, ko ga je ustrelil?

— Prav blizu, tako da sem v prvem trenutku mislila, da je ustrelil mimo nju.

Hčerka Dežman Marička je izpovedala, da je slišala, ko je mati rekla očetu, naj gre notri v hišo.

— Ali ste videla, da ima Rožman puško?

— Nisem razločno videla.

— Ali veste kaj o sovraštvu med njima?

— Nič!

— Kako blizu sta bila, ko ga je ustrelil?

— Čisto blizu!

— Ali ste slišala, ko je Rožman rekel: »Prej boš ti poginil kot pa jaz?«

— Zdi se mi.

— Kakšen pa je bil takrat Rožman?

— Vtis imam, da je bil razburjen in da ga je oče miril. Ko je oče padel, se je Rožman obrnil in odšel.

Trefja priča, posestnikov sin Kozelj Franc je navedel, da je bil Rožman golorok, brez klobuka in da je imel karabinko skrito za hlačnico.

— Pojd! domov! sem mi rekel.

— Ne grem! Nocoj bom še nekaj naredil!

Kozelj je nato pripovedoval, da mu je Rožman povedal, da je Dežmana st. ustrelil. Začudil se je, on pa je izjavil:

— Meni je vseeno, če pade eden več ali pa manj. Če hočeš, bom še tebe ustrelil. Če se ne bi Dežman kot vrnil, bi ga še 15krat ustrelil!

— Ali ni rekel, da bi hotel tudi Kernovo (svoje bivše dekle) ustreliti?

— Če bi imel vžigalice, da bi videl. Mene žandarji ne bodo dobili, pa če jih pride 20 ali 50.

— Kakšen se vam je zdel? Čisto nor?

— Malo pijan, pa ne zelo! Z eno roko se je gladił po lasih.

— Ali je bil razburjen?

— Malo je že bil. Rekel je, da se bo sam ustrelil in da ga bodo dobili za cesto sredi Trnovoga.

Predsednik je nato bral izpovedi raznih prič predvsem Dežmana ml. Ta je dejal obtožencu ob neki priliki, ko je bil vinjen in je govoril nesmiselnosti, da je šlapa. Poprej sta se razumela, od takrat pa je obtoženec spremenil svoje vedenje napram njemu. Usodne noči je prišel Rožman s puško v roki na prag Zavrirove hiše in ga je pozval, naj stopi ven. Že je hotel, a so ga Zavriovi pregovorili, da je ostal. Zaprl so vrata, obtoženec pa je tulil po njih in razbil 2 šipi, kar je opazil s podstrešja, kamor je zbežal.

Iz zaslišanja Zavri Ivanke je bilo razvidno, da je Rožman, ko je stopil na prag njihove hiše, izjavil: »Enega sem že ustrelil, sedaj bom pa še tebe!«

Kern Francka, bivša Rožmanova ljubica, je izpovedala, da je prišel po krvavem dogodku vasovaf k njej z nekim predmetom, ki ga je odložil. Splezal je po remelnih do njenega okna in jo klical, ker pa se mu ni oglasila, je kmalu odšel, češ: »Lahko noč mi vsaj reci!« Imela je vtis, da ji hoče nekaj potožiti.

Po izjavah ostalih prič je bil Rožman vedno miren fant, ki ni maral za pijačo in je bil na dobrem glasu.

Po mnenju zdravnikov psihiatrov je Rožman sicer težko obremenjen, vendar je zmedenost ob dogodku izključena.

Po poročilu orožniške postaje je obtoženec tri dni poprej pripravil puško. Pri zaslišanju je tudi popolnoma mirno in brez kesanja izjavil, da je pomeril na Dežmana v nameri, da ga pogodi. Na Dežmana st. je imel piko, ker je ta naznanil njegovo mater radi sečnje in je ta morala plačati 10.000 Din kazni. Na vprašanje, kje ima puško, je izjavil, da jo je vrgel v Šmarci na neko njivo, izkazalo pa se je, da jo je skril doma.

Državni pravdnik dr. Lučnovnik je zavrnil obtoženčev zagovor, da je bil tako pijan, da se ni zavedal dejanja. Glede na obtoženčev zagovor, da je slaboumen, je opozarjal na mnenje izvedencev, ki načeloma izključujeta, da bi izvršil dejanje v patološki pijanosti. Svojega dejanja se je moral zavedati, drugače se pač ne bi 3 dni po dejanju potikal okoli in se skrival.

Zagovornik dr. Sajovic je v daljšem govoru dokazoval, da je bil pravi ubijalec alkohol in pa tista nesrečna razvada preža. Vse priče so izpovedale, da je obtoženec miren fant, a hitro razburljiv. Če primerjamo te izjave z dogodkom, potem vidimo, da tukaj nekaj ni v redu in da se je moralo zgoditi nekaj, kar je odločilno vplivalo na njegovo duševnost. Zagovornik je na daljših izjavah opozarjal na obtoženčovo duševno manjvrednost in je prosil za milo kazni.

Obsodba

Po kratkem posvetovanju je predsednik Mladič prebral obsodbo, po kateri je bil Rožman obsojen na 6 let robije, na plačilo stroškov in na trajno izgubo častnih pravic. Obtoženec vložil po svojem zagovorniku priziv proti kazni.

Zagorje

Apolonij živinjski in kramarski sejem je bil kakor vsi prejšnji slabo obiskan. Nekaj zanimanja je bilo za mlado in za delovno živino, vendar je manjkalo poprejšnje kupčijske šivahnosti. Vsi pravijo, da ni denarja.

Sokolsko gledališče nas bo razveselilo v soboto zvečer z »Glavnim dobitkom«. Prične se ob 20. uri in bodo igrali domači igralci.

Veržej

40 letnica Bralnega društva. V nedeljo je imelo bralno društvo svoj redni občni zbor, s katerim je tiho za široko javnost neopazno proslavilo lep jubilej, namreč 40 letnico svojega obstoja! Društvo se je ustanovilo, da s pomočjo knjig širi narodno misel. Društvo si je nabavilo skupaj s Sokolom oder in kulise. — V odbor so bili voljeni: Kozar Franc, predsednik; Trmšek Franjo, podpredsednik; Hedžet Feliks, tajnik; Osterc Joško, blagajnik; Roš Janez, knjižničar; Janežič Franc in Kralj Franc, odbornika ter Panič Janko in Kunst Ela, preglednika! Zelimo, da naše Bralno društvo zopet, kmalu s tako igro v teh dolgih zimskih večerih razvedri ter s svojim neumornim delovanjem pomaga ustvarjati jugoslovansko rasno kulturo.

Maskerada. Bralno društvo v Veržeju priredi 15. t. m. v dvorani g. Hedžeta maskerado. Začetek ob 15. uri.

Poroka. Poročena sta bila v Štrigovi domačin g. Franc Osterc, posestnik in gđ. Persak. Bilo srečno!

Nova trgovina. Novo trgovino v našem trgu bo otvoril g. Hedžet Feliks, sin uglednega posestnika, gostilničarja in trgovca g. Hedžeta v svojih novo urejenih lokalih.

Največja knjižnica v Zagorju

Knjižnica rudniških nameščencev beleži v minulemu letu lep uspeh. Med letom si je nabavila lepo število novih zanimivih knjig, ki jih poseduje sedaj 854, ter je tako največja knjižnica v Zagorju. Izposodila je okoli 1350 knjig ter segajo vsi sloji pridno po njih, ker je izposojevalna zelo nizka. Knjige se izdajajo vsak petek zvečer po 7. uri.

Društvo rudniških nameščencev namerava to leto knjižnico še izpopolniti ter si bo v ta namen nabavilo več novih knjig od najznamenitejših domačih in tujih pisateljev, vsled česar knjižnico vsem ljubiteljem lepih knjig toplo priporočamo.

Dve nesreči v Novem mestu

Neprevidnost se masčuje.

22-letni Gregor Jerman, kočarjev sin iz Zavinaka pri Škocjanu, se je mudil pri vaškem kovaču, kjer je bil tudi njegov znanec. Pričela sta popravljati karbidno svetilko, ki jima je nekaj nagajala. Bila je polna karbida in vode. Gregor je vrtel in sukal in odpiral, njegov tovariš pa je med tem po neprevidnosti vpilil vžigalico, čemur je takoj sledila eksplozija. Jerman je po levi roki ves opečen, eks v mehurjih in je moral v bolnico. Prava sreča, da se mladima neprevidnežema ni pripetilo kaj hujšega.

Obstreljeni šestošolec

Jože Peterlin je že na poti okrevanja. Zunanje rane so se skoro zacelile, njegova trdnarava bo brez dvoma zmogla tudi malenkostno notranje gnojenje, ki ga je pokazala rentgenološka preiskava. Njegovi sošolci in številni drugi prijatelji ga vsako popoldne redno obiskujejo, kratkočasijo ga z gramofonom, s knjigami, s telesnimi dobrotami, da je naravnost ganljivo in vzgledno to njihovo tovariško početje.

Težka nesreča na polednelem snegu

Novo mesto, 9. februarja.

Po opravih je prišel v mesto iz bližnjega St. Petra 74-letni užitar France Florjančič. Pred Skabernetovo hišo na Ljubljanski cesti se je hotel ogniti nasproti prihajajočemu avtomobilu, na polednelem snegu pa mu je spodrsnilo, da je padel kot je dolg in širok. Nobene bolečine ni začutil in kaj urno se je spet postavil na noge. Tisti trenutek pa se je tudi že zrušil.

Stavbni mojster Martin Hočevar, ki je stal v bližini s svojim avtomobilom, je brž priskočil staremu možu na pomoč. Takoj je opazil, da ima zlomljeno levo nogo malo nad členkom. Ko se je mož po padcu postavil na noge, mu je prelomljena kost pretgala vse mišice in pogledala iz kože ter mu napravila skoro decimeter dolgo močno bolečo rano. Hočevarjev avto ga je takoj potegnil k Usmiljenim bratom v Kandijo.

Novice iz Školje Loke

Sadjarje opozarjamo, da je gen. dir. drž. železnice znižala železniško prevozno tarifo sredstev za pokončevanje sadnih škodljivcev in boleznih za 50%. Odredba velja za Arborin, Karbokrim, Lohsol, Dendrin, Nevendrin in Drvorin.

Vprašanje kanalizacije pri vojašnici prestolonaslednika Petra v Školji Loke stopa v končni štadij. Po dvakratni komisiji na lico mesta je bil med strankama in graditeljem dosežen sporazum in bodo cevi speljane od vojašnice, mimo usnjarske trgovine Siferja in imovine vinskega trgovca Sušnika naprej v Loko. Celotna kanalizacija bo izvedena z upoštevanjem zamisljenih novih objektov ob sedanji vojašnici. Z deli se bo pričelo po odobritvi pogodbe in z otvoritvijo kreditov.

Odklikovanja in imenovanja. Z redom jugoslovanske krone V. stopnje sta odklikovana rezervna podporočnika Košca Franc, učitelj na deški šoli v Školji Loke in Hafner Pavel, sin škofjolskega župana. Čestitamo! — Prometni uradnik državnih železnic, škofjolski g. Mlejnik Karel je nameščen na postajo Črno brdo — Sekič v Dunavski banovini. Pisarni sreskega prosvetnega referenta v Školji Loke sta dodeljena preglednik g. Mikuz Matija, doslej pri banski upravi v Ljubljani in g. Zegova, soproga uradnika škofjolske mlekarke šole g. Andreja Zege. — Davčni upravi v Kranju je pridelen v službovanje g. Ankele Viktor.

Strossmayerjeva proslava deške mladine je bila letos prav učinkovita in slovesna. Otroci so najpreje poslušali skrbna in globoka izjavljanja učitelja g. Košce; po Lepi naši domovini so se zvrstile ljubke pesmice in priložnostne deklamacije vseh razredov. Državna himna je zaključila proslavo.

Sevnica

Odhod priljubljenega prosvetnega delavca. Po več kot 5-letnem službovanju nas zapuša učitelj g. Ljubič Frinc. Deloval je pri dramskem odseku Sokola, vodil je z uspehom sokolski salonski orkester in ga dvignil do visoke stopnje, udeleževal se je tudi kot nogometaš, vodil otroške pesne vaje in tudi za odrasle. Pridobil si je zato mnogo prijateljev, ki so mu priredili odhodnico pri Kruljuju. Hudo ga bomo pogrešali. Zelimo mu na njegovem novem mestu tam neke ob mudijski meji mnogo sreče ter mu kličemo: »Na svidenje!«

Naše gasilno društvo je v nedeljo zvečer v hotelu »Triglav« kar nepričakovano uprizorilo igro »Najboljši je gasilec«. Naši stari igralci so pod vodstvom režiserja g. Iva Zakčeka pokazali, da so še polni humorja. Osobito je pa »Teta Mica« po vsej dvorani vzbudila mnogo smeha in dobre volje. Kljub raznim prireditvam v Sevnici in okolici je bil obisk sijajen dokaz, kako Sevnčani pogrešamo iger.

Naša lesna proizvodnja in notranji trg

V predhodnih člankih sem skušal objasniti važnost notranjega trga za ublaženje krize naše lesne industrije. Na ta trg se je doslej vse premalo oziralo, vso pažnjo so naši lesni industrijalci obračali na eksport. Toda tudi lesna industrija ni izključno eksportna branža, tudi ona ni nobena izjema. Za zdrav, siguran razvoj potrebuje tudi ona široko zaledje, da lahko prenaša variranje cen na mednarodnem trgu.

Če ustavimo obrate, ne dosežemo nič pozitivnega, zato pa moramo skušati najti novih konzumentov in to v prvi vrsti doma. Smatram, da bolj hasne poizkusiti nova pota in se energično lotiti reševalnega dela, nego fatalistično čakati na novo konjunkturo. Lahko se zgodi, da bo kasneje prepozno. Jasno je, da bo treba premagati velike težkoče, ker danes notranji trg v potrebni meri sploh še ne obstaja. Treba ga je ustvariti z lastno inicijativo in s pomočjo države. Če se ni povpraševanja po našem lesu doma, ga je treba vzbuditi in zato potrebujemo propagando, reklamo. Imamo nekaj možnosti, da povzdignemo konzum domačega lesa.

Vzemimo na primer naše stavbarstvo. Vsi objekti, stanovanjske hiše, gospodarske poslopja, hoteli itd. vse se zida v opeki, kamnu ali betonu, pa naj bo to v mestu ali na deželi. Pogledimo druge dežele, bogate na gozdovih, koliko te grade v lesu. Baš na Norveškem, Švedskem, Finskem najdeš skoro izključno lesene zgradbe in to še celo v mestih. Les je domača, cena robja in lesene hiše si lahko nabavi radi nizkih stroškov marsikateri, ki bi drugače sploh ne mogel upati na lasten dom. Omenil sem že preje, da baš v najkulturnejših državah sedaj nanovo propagirajo zidavo lesenih poslopij; in to celo v deželah, ki nimajo na razpolago tako po ceni blaga kakor pa naša.

Nočem trditi, da so lesene hiše v vsakem slučaju boljše od zidanih, posebno ne v mestih. Na deželi pa in specijelno še v naših tujsko-prometnih krajih, bi te ne bile samo praktične in cene, ampak tudi dokaj lepše od zidanih. Tujsko-prometna središča, zlasti v alpskih pokrajinah, v Avstriji, Švici pa še v Schwarzwald in Vogezih so povečini le na izvenzemski velike prvotne hotele seveda. V dolinah Koroške, Salzburške, Tirolske, Švice itd. torej v vodilnih zimsko-sportnih pokrajinah boš našel nebroj malih eno do dvonadstropnih hotelov, ki so razen temelja leseni in ki povzdignejo sliko-

vitost pokrajine. Pomislimo, da gradimo mi skoro izključno le take male hotele, in da bi baš tu lahko zastavili propagandno delo, ki bi imelo gromoten uspeh in bi povzdignilo lepoto naših gorskih krajev. Povsod občudujemo ličnost teh ljubkih lesenih vasic z čednimi udobnimi lesenimi hoteli, zakaj ne bi imeli tega doma, kar se nam v tujini tako dopade? Zakaj pa pri nas velja lesena hiša za neokusno nepraktično kmečko rotopijo, ki jo je treba čim preje izbiti in pokvariti vabljivi vtis naših tujsko-prometnih vasic?

Treba je inicijative od strani naših lesnih industrijalcev, da se tudi v tem pogledu ustvari notranji trg, in prilika, engros-producirati lesene zgradbe. Le taka produkcija omogoča nuditi poslopja, ki lahko po izdelavi in ceni konkurirajo z zidanimi. Da pa se izplača podvigniti tvornico za lesena poslopja, mora imeti podjetnik vsaj delno sigurnost, da bo proizvede tudi odprodal. Tu naj vsako država. Če ona izvede kolonizacijsko akcijo po principih, ki sem jih že razkladal, da opremi naseljenike z lesenimi hišami in zagotovi letni odkup gotove množice izgotovljenih poslopij, ustvari bazo, ki omogoča izvedbo načrta. Na ta način bi se omogočila produkcija te vrste hiš najrazličnejših dimenzij, eno in več družinskih, weekend houses, hotelov itd., ker bi postajala kvaliteta sorazmerno s kvaliteto vedno bolj in cena nižja. Marsikateri uradnik, obrtnik, ki danes ne more postaviti lastnega doma, bi si potem lahko omislil hišo za kakih 30.000 do 40.000 Din. Odprodaja bi se lahko organizirala tudi na obroke. Kar se tiče kmečkih hiš, bi bilo potrebno, da država dovolji graditi v strunjenih vrstah, sedaj je bilo to prepovedano, ker je z najnovejšo iznajdbo impregniranja lesa proti ognju nevarnost požara samo tolikšna, kolikšna je tudi pri zidanih poslopjih. S tem, da se omogoči tudi mirnim plastem, omisliti si lastne domove, bi se dvignil konzum mobilij in toli važna industrija lesenih izdelkov.

Da zadostimo notranjemu trgu, rabimo industrijo za izdelano blago, dosedaj je dominirala skoro izključno industrija polizdelkov, ker so samo ti predstavljali eksportno blago. Ako se posreči zainteresirati morda kajne kroge za to akcijo, imamo priliko uresničiti te načrte, se vsaj deloma osamosvojiti, in razviti nove produkcijske sile.

Dr. Mitja Lukan.

Gospodarske vesti

× **Podružnica Državne obrtne banke v Ljubljani.** Včeraj popoldne se je vršil v prostorih Mestne hranilnice ljubljanske sestanek delničarjev Državne obrtne banke iz Dravske banovine, na katerem se je izvolil upravni svet nove otvorene podružnice v Ljubljani. Podružnica bo baje poslovala na Dunajski cesti št. 31.

× **Proti rusnemu dumpingu v naši državi.** Naša vlada je povišala uvozno carino na žitarice za 100%, da se s tem uspešno ubrani ruskega žitnega dumpinga, ki ga ogroža tudi za naše poljedelstvo. Istočasno pa so bile izvršene važne redukcije tarifa za izvoz naših žitaric.

× **Ukrepi in načrti za pospeševanje gospodarstva in lesne industrije.** V ministarstvu za šume in rudnike z veliko vnamo izvajajo skedpe seje ministrskega sveta, ki jo je vodil Nj. Vel. kralj in ki se je vršila 11. decembra preteklega leta. Tako so ukinili 33. čl. zakona o gozdovih ter spremenili drugi odstavek čl. 157. istega zakona (znižali so odškodnino za gozdno pašo). Mesto ukinjenega 3. čl. zakona o gozdovih se uvedejo nove odredbe, čim prispejo podatki, ki jih je ministrstvo zahtevalo od banških uprav. Sploh bo zakon o gozdovih noveliziran. Poleg tega je bil predložen v potrditev tudi načrt zakona o globah in odškodninah za prestopke v gozdovih. S tem zakonom bodo regulirane zastale globe in odškodnine za prestopke, ki so se izvršili v državnih gozdovih in v gozdovih samoupravnih teles v kolikor prizadeti niso že bili oproščeni glob in odškodnin v smislu finančnega zakona za leto 1928.

in 1929. V poslednjem slučaju, to je pri gozdih samoupravnih ustanovah, pri katerih odločuje upravni odbor, se bodo globe in odškodnine od slučaja do slučaja spremenile v fizično delo in se bo računal en dan dela po Din 30. S tem zakonom bo ustanovljeno tudi iztirjevanje gozdnih odškodnin eksekutivnim potom. Vloge, ki se nanašajo na zaščito domače lesne industrije, se rešujejo z največjo naglico, da bi se akcija za zaščito domače industrije čim prej izvedla. Raznejitve gozdov v južni Srbiji so prekinjene zaradi zime in se bodo nadaljevale, čim bo dopuščalo vreme in proračunska sredstva. Glede pogozdovanja golčav izdelujejo v ministarstvu primeren zakonski načrt in se bo pogozdovanje izvedlo potom privatne inicijative. Razen tega se pripravljajo pravilnik za uporabljanje fonda za pogozdovanje. Po tem pravilniku se bo dajalo zemljo v nakup za dobo 10 let proti letni najemnini 1 Din za hektar. Najemniki bodo morali v dveh letih najeto zemljišče ograditi in posejati z rastlinami, ki hitro rasejo. Ako zemljišča ne bodo pogozdili, ga bodo morali vrniti državi, če pa jim bo pogozdovanje uspelo, bo postalo zemljišče njihova last. Izdana je tudi naredba, da se onih 6% obresti izvajajočih iz raznih prodajnih pogodb, porabi v prvi vrsti za pogozdovanje golčav in jas. Za dela na terenu so že odobreni potrebni krediti. Končno je ministrstvo, da najde način za olajšanje krize naše lesne industrije, sklicalo anketo, ki se bo vršila 2. marca t. l. v Beogradu.

× **Za pospeševanje našega izvoza jaje.** Zadnji statistični podatki našega izvoza jaje za preteklo poslovno dobo izkazujejo, da se je naš izvoz jaje v zadnjem letu zvišal za polnih 25%. Iz tega razloga je poljedelsko ministrstvo izdalo potom podrejenih organov inicijativo, da bi se naši proizvajalci jaje v bodoče posvečali še več pažnje. V ta namen se namerava vzpo-

staviti večje število vzornih kokoških farm, ki bi imele nalogo, da vzgojijo nov tip kokoške, ki bi v vsakem oziru odgovarjala našim klimatičnim razmeram. Naši slovenski perutninarji so menja, da bi bilo potrebno ustvariti več raznih tipov, ker so naše klimatične razmere v posameznih predelih države tako različne, da bi nam splošno jugoslovanski tip absolutno ne mogel zadostovati. Glavna stvar izboljšanja našega izvoza je, da dobimo jajce, ki bo po svoji teži in kakovosti zmoglo konkurence na mednarodnih tržiščih. Poleg tega pa bi bilo potrebno, da se energično uredi vprašanje žigosanja jaje, kakor tudi, da se pospeši brezhiben in dovolj hiter prevoz. Naša štajerska zadruga je pokazala v dobi njenega plodonosnega delovanja toliko strokovnega znanja in toliko smisla za napredek, da bi morda najim krogom nujno priporočali, da se njeni nasveti prav resno upoštevajo.

× **Važno za izdelovalce in prodajalce kisa.** V smislu členov 213. in 219. »Pravilnika o natančnejših določilih za izvrševanje zakonov o nadzorstvu nad živili« z dne 3. junija 1930., ki je bil objavljen v 23. kosu »Službenega lista« Dravske banovine dne 4. septembra 1930., se sme namizni očet odsej dajati v promet samo, če ima najmanj 4% octove kisline. Ker se je pri nas namizni očet doslej prodajal tudi manj močen, je treba računati s tem, da se bo odsej prodajal močnejši, kar utegne imeti za posledico tudi malo povišanje cen.

Dobave

Dne 19. februarja se bo vršila pri Direkciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu ofertalna licitacija glede dobave 1 jermenice. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled).

Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 6. februarja t. l. ponudbe glede dobave raznega lesa; do 13. februarja t. l. pa glede dobave 100 kg motvoza. — (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku). — Dne 19. februarja t. l. se bo vršila pri ekonomskem oddelku Komande mornarice v Zemunu licitacija glede dobave 70 ton avionskega bencina. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled).

Vršile se bodo naslednje licitacije glede dobave kruha: Dne 20. februarja t. l. pri Komandi mesta Sušak na Sušaku; dne 21. februarja t. l. pri Komandi vojnega okruza v Varaždinu; dne 23. februarja t. l. pri Komandi mesta v Murski Soboti. (Oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenih komandah). Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 11. februarja tega leta ponudbe glede dobave 200 kg masla; do 17. februarja t. l. pa glede dobave 3000 kg riža, 2000 kg kave in 3000 kg masla.

Vršile se bodo naslednje ustmene licitacije glede dobave mesa za čas od 1. aprila 1931 do 31. marca 1932. Dne 7. februarja t. l. pri 25. artilerijskem polku v Petrinji; dne 9. februarja t. l. pri 25. pešadijskem polku v Sisku in pri Otočnem vojnem okruzu v Otočcu; dne 11. februarja t. l. pri 55. pešadijskem polku v Bihaču; dne 13. februarja t. l. pa pri Komandi mesta v Gospiću in pri Intendanturi Vrbaske divizijske oblasti v Banjaluki.

(Oglasi se na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenih komandah). Dne 21. februarja t. l. se bo vršila pri Direk-

ciji državnih železnic v Sarajevu ofertalna licitacija glede dobave raznega telegrafskega materiala. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled).

Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do 19. februarja t. l. ponudbe glede dobave rešetk za parne kotle.

Mjesni upravni odbor bratinske blagajne v Kanjani sprejema do 20. februarja t. l. ponudbe glede dobave raznega lekarniškega materiala (kaliko-povoji, hidrofilna tkanina, vata, škatljice za zdravlila, zamaški za medicinske steklenice, vazelini itd. itd.).

Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 21. februarja t. l. ponudbe glede dobave 50.000 komadov kapsol.

Borzna poročila

dne 10. februarja 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 10. februarja. Amsterdam 22-79, Berlin 13-475-13-505, Bruselj 7-919, Budimpešta 9-9014, Curih 1095-90, Dunaj 7-9549-7-9849, London 275-85, Newyork 56-62, Pariz 22-51, Zagreb, 10. februarja. Amsterdam 22-79 bl., Dunaj 795-49-798-49, Berlin 13-475-13-505, Bruselj 791-90 bl., Budimpešta 988-64-991-64, London 275-45-276-25, Milan 296-01-298-01, Newyork ček 56-52-56-72, Pariz 221-51-223-51, Praga 167-44-168-24, Zürich 1094-40-1097-40, Praga 167-44-168-24, Trst 296-90-297-07.

Beograd, 10. februarja. Amsterdam 22-76 do 22-82, Berlin 13-4750-13-5050, Budimpešta 988-64 do 991-64, Curih 1094-40-1097-40, Dunaj 795-44 do 798-44, London 275-45-276-25, Milan 295-90 do 297-90, Newyork 56-52-56-72, Pariz 221-51 do 223-51, Prag 167-44-168-24.

Dunaj, 10. febr. Amsterdam 285-92, Beograd 12-5513, Berlin 169-31, Bruselj 99-34, Budimpešta 124-23, Bukarešta 4-235, Kopenhagen 190-35, London 34-6125, Madrid 72-50, Milan 37-27, Newyork 711-75, Pariz 27-90, Praga 21-065, Sofija 5-1585, Stockholm 190-70, Varšava 7-73, Curih 137-53.

Curih, 10. februarja. Beograd 9-1275, Pariz 20-305, London 25-17, Newyork 517-65, Bruselj 72-25, Milan 27-105, Madrid 52-30, Amsterdam 207-85, Berlin 123-08, Dunaj 72-72, Sofija 3-75, Praga 15-315, Varšava 58, Budimpešta 90-35.

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb. Zagreb, 10. februarja. Drž. papirji: 7% inv. pos. 86-50-87, voj. škoda ar. 419-419-50, kasa 419-419-50, feb. 416-50-417, marc 416 d., maj 419 bl., junij 417-418, 4% agr. obv. 49-50 do 50-50, 7% Bler 82-82-12 (82-82-125), 8% Bler 92-92-75, 7% pos. hipot. b. 81-12-81-25 (81-25). — Banke: Hrvatska 50 d., Prašteditio-na 975-980, Udružena 194-196, Ljublj kred. 125 d., Medjunarodna 68-50 d., Narodna banka 8050-8250. — Industrije: Sečerana Osijek 280-285, Trboveljska 342-50-344, Slavonija 200 d., Večve 128 d.

Beograd, 10. februarja. 7% inv. pos. 88, 4% agr. obv. 49-50-50-50, 7% Bler 82-25-82-375, 6% begluške obv. 67-75, vojna škoda 419-50 do 420-50, ult. feb. 415-50, ult. junij 416-50-417-50, Narodna banka 8120.

Dunaj, 10. februarja. Bankverein 16-50, Kred. zavod 46-90, Dunav-Sava-Adria 15-25, Prioritet 92-45, Trbovlje 43-40, Leykam 3-40.

Notacija naših državnih papirjev v inozemstvu

London, 10. februarja. 7% Bler 80-80-625. Newyork, 10. februarja. 8% Bler 91-50-92-50, 7% Bler 80-50-81, 7% pos. drž. hip. b. 79-50 do 81.

Zitna tržišča

Tendenca na ljubljanskem tržišču neizpremenjena čvrsta, promet: 1 vagon pšenice, 1 vagon koruze.

Novi Sad, 10. februarja. Pšenica: 79-80 kg: baška okolica N. Sad 152-50-157-50, Sombor 143-147-50, srednjebaška 155-157-50, sremska 78 kg 137-50-142-50, slavonska 78 kg 140 do 142-50, 77-78 kg 137-50-140. Koruza: sremska garant. 76-78, baška, sremska ladja Sava predčasno suha 82-50-85-50. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: pšenica 9 vag. koruza 22, ječmen 1, moka 6, otrobi 5 vag. Tendence: trdna.

Sombor, 10. februarja. Koruza: baška, nova sremska garant. 77-50-82-50, nova februar 80 do 85. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence: prijazna. Promet: 140 vagonov.

Budimpešta, 10. februarja. Tendence: neenotna. Promet: živahen. Pšenica: marc 14-86-15-55 (14-98-14-99), maj 14-95-15-52 (15-01-15-05). Rž: marc 11-1107 (10-99-11), maj 11-15 do 11-32 (11-15-11-16). Koruza: maj 12-46 (12-50 do 12-51).

Ljubljansko lesno tržišče

Tendence neizpremenjeno mlačna, brez prometa.

Sport

Razpis.

Smučarski klub Celje priredi v nedeljo dne 15. februarja 1931 smučsko tekmo za klubovo prvenstvo s startom pri Celjski koči in ciljem v Štoreh. Tekmuje se po pravilih JZSS in sicer v sledečih kategorijah: a) seniorji od 18 leta dalje; b) juniorji do 18 leta; c) dame. Dolžina proge za seniorje približno 22 km, za juniorje in dame približno km 4 s startom na Romanci pri Svetini in ciljem v Štoreh. Zrebanje in popis proge se vrši eno uro pred startom v Celjski koči. Start v nedeljo dne 15. februarja t. l. ob 11. uri, za juniorje in dame eno uro pozneje. Prijave sprejema Smučarski klub, Celje, gg. Ervin Gračner in Edo Paidasch do 14. februarja do 18. ure zvečer. Prijavnina za tekmovalca 10 Din. Naknadne prijave proti dvojini prijavnini najpозnejše pol ure pred startom. Vsi tekmovalci morajo biti verifikirani pri JZSS.

Darila: Seniorji: 1. kip smučarja; 2. klubski znak na marmornati plošči; 3. klubski znak; — Juniorji: 1. nove smučke; 2. klubski znak na marmornati plošči; 3. klubski znak; — Dame: 1. Nove smučke; 2. klubski znak na marmornati plošči; 3. klubski znak.

Zmagovalec v kategoriji seniorjev postane klubski prvak za leto 1931. Razdelitev daril in ob-

java doseženih rezultatov se vrši istega dne popoldan ob 16. uri v gostilni Andrinek v Štoreh.

Smučarski klub Celje.

Propagandno skakanje na Hansenovi skalalnici v Bohinju. — Bogomir Šramel skočil 36-50 m, prejšnji dan v treningu dosegel 42 m.

Iz Bohinja smo prejeli:

Propagando skakanje na Hansenovi skalalnici v Bohinju se je vršilo v nedeljo popoldne ob 2. uri. Ze v petek so skalalnico pod vodstvom inž. Sodje kar najbolje uredili in nametali in staptali dovolj snega. — V soboto je bila že nivelizirana. G. Bogomir Šramel je dosegel že v petek zvečer in v soboto zjutraj izvedel 6 skokov, pri tem je dosegel v četrtem skoku 42 m daljine.

V sijajnem stilu in z neverjetno sigurnostjo je g. Bogomir Šramel v nedeljo popoldne izvedel tri skoke in dosegel 36,5 m.

Skakala sta mladi 16 letni Selan Jože (Sm. K. Boh.) in Ravnik (Bratstvo, Jesenice). Selan je dosegel 20 m v lepem stilu. — Večje udeležbe skakalcev ni bilo, ker so odšli na medletne skokalne tekme na Bled. Lepa pravilna skakalnica bo gotovo vsakemu skakalcu v največje zadovoljstvo.

Zadivil pa je številno publiko tudi razgled raz skakalnice na triglavsko pogorje in moremo reči, da je po legi ta skakalnica najlepša v Evropi, čemur potrjujejo vsi, ki so videli že mnogo krajev. Skakalnica bo vzdrževana vse do olimpijade; v nedeljo bo redni trening, ako bi pa kdo želel trenirati med tednom, naj se javi na županstvu v Bohinjski Bistrici.

Najmoderneje vzorce

ZAVES in PERILA

namiznih in kuhinjskih garnitur
veže najfineje in najceneje tvrdka

Matek & Mikeš

Ljubljana, Dalmatinova 13

Entlanje, ažuriranje, predtiskanje takoj.

**Mali
oglosi**

Oglasi socijalne in posredovalne vsebine: beseda 50 par. Najmanj Din 5.—, Oglasi reklamnega in trgovskega značaja: najmanj Din 10.— (do 5 besed). Vsaka nadaljna beseda 50 par.

Za pismene odgovore priložite znamko.

**Nogavice, roka-
vice, volna in
bombaž 468**

najceneje in v veliki
izbiri pri

KARL PRELOG
Ljubljana, Židovska
ulica in Stari trg

**Gg. odvetnike,
notarje in tr-
govce**

opozarjamo, da dobijo
zakon o nelegalni kon-
kurenci v upravi »Ju-
goslovanac«. — Cena
Din 6.—.

**Gamsov
čop** 590

(Gamsbart) krasni eksem-
plarji. Oar. pristna anti-
lovska diška, temna, polna,
meko maderava, z lepim
belim robom, 16 cm dolga
diška, stane z okrašenim
tulcem samo 40 Din; po-
sebnop lep eksampler s po-
srebrnim tulcem in gran-
dolo skupaj samo 70 Din;
dvojno močna, 16 cm dolga
diška s tulcem in grandolo
100 Din (priložnostni nakup)
režipotila po poslnem
porvetlju vezalnica
kožljih brad

H. FENICHEL, Wien IX.
Nussdorferstr. 68/J.

ŠTAMPILJE

za vse urade, novo
predpisane, v latinici
in cirilici izdeluje po
jako kulantnih cenah

**Graverski zavod
Sitar & Svetek**
Ljubljana, Sv. Petra 18

Uradnik, mlad.

dobro situiran, išče
elegantno sobo, stro-
go separirano. Ponud-
be na oglasni oddelek
pod »Dobro situiran«.

Elegantne maske,

kostume, posodim po
Din 100.—. Naslov v
upravi »Jugoslovanac«.

Stanovanje

za takoj, po možnosti
trisočno, s pritlikavi-
mi v bližini centroma
Ljubljane iščem. Ponud-
be na upravo pod
»Tri sobe« z navedbo
cene.

Mlad fant,

s 4 razredi gimnazije
išče primerno zapo-
slenje. Gre tudi za bolj-
šega slugo ali inkasan-
ta. Naslov v upravi.

**Zakoni v knjiži-
cah:**

Zakon o pobijanju ne-
legalne konkurence 6
Din. Zakon o javnih
beležnikih (notarjih)
12 Din. Zakon o glav-
ni kontroli 10 Din. -
Pravilnik o pomožnem
osebju drž. prometnih
ustanov 8 Din. Upra-
va »Jugoslovanac«,
Gradišče 4.

Elegantno

plesno obleko

prodam za Din 200.—
Naslov v oglasnem od-
delku »Jugoslovanac«.

V vsakem večjem

kraju iščemo vestne
kolporterje, ki bi pro-
dajali »Jugoslovanac«
ob delavnih in ne-
deljnih ali samo ob ne-
deljah. Ponudbe na
upravo.

Cen. občinstvu

se priporoča za vsa
kleparska, vodovodna
in instalacijska dela.

Franc Bögel

Ljubljana, Gosposvet-
ska cesta 6, dvorišče.

Komedija politike

Spicarjeva komedija »Odločilni možje« v Sokolskem gledališču v Radovljici.

Če pogledaš po kulturnem življenju, kar ga živijo naši ljudje izven ljubljanskega Olimpa po naših manjših mestih, po trgih in vaseh, bo slika najbrž bolj zadovoljiva in vesela, kakor pa če boš pretehtoval in meril samo tiste kulturne in umetniške pojave, ki vsi skupaj tvorijo vrh našega duhovnega dejanja in nehanja. Kulturno življenje zavzema pri nas neke izrazito demokratične dimenzije, pri nas je knjiga doma, la neizogibno orodje v skoraj sleherni plebejski, kmetijski in delavski koči, in prav v času, ko se naša čisto umetniška udejstvovanja na vseh koncih in krajih zatikajo v krizah in težavah, cvete naša književnost v množicah kakor na kljub vsem jalovim olimpijskim zmledam in naš knjižotrski obrat izkazuje bilance, kakršnih že dolgo ni. — Poseben izraz velike kulturne delavnosti našega naroda pa so bili že od nekdaj amaterski odri, katerih je polno po vseh naših vsaj malo ambicioznih krajih in ki so povsod kakor svetilke našega nacionalizma, in kmetijskega življenja. Ti odri so najprej, najinejši način zabave za vse tiste, ki jih tvorijo igralci in sodelavci, in za vse, ki jim kot publikum pridejo blizu; toda če bi šlo samo za zabavo, bi bil pomen teh odrov v naši ljudski prosveti le majhen. Njihov poglavitni smisel in pomen pa je vedno v tem, v čemer je najbolj bistveni značaj gledališča: da namreč človeku ogledalo drži pod nos, da ga s smehom in zanimivim, napetim dejanjem privabi k sebi, potem mu pa mimo grede vse pove, pred čimer si človeka tako pogostoma zatiska oči, naloga gledališča je, da v svojih živih podobah spravi na dan, kar je narobe, in vse namigne približno tako, kakor bi moralo biti. Amaterska gledališča so zaradi tega dragoceni narodno-vzgojni zavodi, ta gledališča s svojimi preprostimi sredstvi našega človeka neprestano privajajo v bližino umetniškega in kulturnega obrata in ga tako dvigajo in ga napravljajo boljše.

Sokolsko gledališče v Radovljici je eno naših najpopularnejših ljudskih gledališč; svoj sloves je to gledališče v veliki meri doseglo morda prav zaradi tega, ker ga vodi eden naših najboljših, najplodovitejših in najagilnejših poljudnih dramatikov — Jaka Spicar, čigar števil-

ne drame in veselice so šle že čez deske skoraj vseh naših odrov in čigar zadnja satira Vrag jih je vzela, ki na prav duhoviti in ostro zbadljiv način obravnava obračun 6. januarja z našimi bivšimi političnimi razmerami (objavljen v noveletnem »Jugoslovanu«), je vzbudila zelo veliko pozornost. Zda se je Sokolsko gledališče postavilo z uprizoritvijo novega dela — štiridejanske komedije »Odločilni možje«, katere snov je prav tako vzeta iz naše komaj zašle politične preteklosti in ki predstavlja prav posrečeno, v smešno pretirano podobo političnega življenja v zatisti malega podeželskega trga.

Zgodba komedije je v kratkem tale: Razpisane so volitve. Obe najmočnejši stranki se na vso moč vržejo v ogenj, agitacija, z litri vina in obljubami se pridobivajo duše in glasovi. Stelklarja Gregelja, človeka iz najbednejše trške družbe, pridobivata zase, ena ga celo kandidira v občinski svet. Človek izmed tistih, ki jih politična gospoda ni pogledala leto in dan, postane občinski mož, njegov glas je jeziček na tehtnici. S spretnimi zmedami, ki jih Gregelje snuje na obe strani, je na koncu izvoljen za župana in tedaj se obojini nasproti postavi v pozo zmagovalca in gospodarja. Toda Gregelje ni kak avanturist in veljak, ki je danes tako, jutri pa spet tako, on hoče biti zda župan samo zato, da poravnava in uresniči obljube, ki sta jih obe stranki sipali med njegove bedne, dela in za služka potrebne tovariše. Komedija ima na ta način lepo, zdravo etično jedro, njena tendenca pa ni v ničemer pretirana in vsiljiva, vse se nujno razvije iz dejanja samega. Vsa komedija je polna živih pisanih obrazov iz našega trškega življenja: župan in njegovi priskledniki, penzionist Mišnek, ki neprestano vse reči primerja z reči v stari Avstriji in jih komentira z nemškimi citati po svojih nekdanjih predstavnikih, krojaški mojster Jajte, potepuh Gnida, oštr Brinar, kmetje, njihove žene — sami živi, resnični tipi iz podeželskega življenja, ki si jih je pisatelj izbral, da na njih v malih razmerah prikaže vse senčne pa tudi vsele in poštene strani tistega početja, ki se mu je pri nas do pred kratkim reklo politika. In prav v tem je posebna zasluga Spicarjevega dela: da namreč tudi tega poslednega političnega življenja naše neposredne preteklosti ne gleda samo s pretirano črni očali, temveč da je nasul v svojo komedijo tudi vse polno lepih, svetlih momen-

tov in ljudi, kakršna sta predvsem Mišnek in Gregelje. Tako je komedija v resnici delo, s katerim se bo moglo s pridom okoristiti vsako naše ljudsko gledališče in nad katerim se bo mogel od srca nazabavati vsakdo, ki je vsaj malo dobre volje.

Sokolsko gledališče v Radovljici je delo lepo uprizorilo; težko je reči, kdo od igralcev se je bolj uživel in bolj odlikoval. Sijajna sta bila Mišnak in njegova žena, (ki sta ju igrala pisatelj in njegova gosa), pa župan in njegov kandidat Gregelje (Jaklič in Pristavec), pa Jajte in njegova Filomena (Breznik in Horvatoval), potepuh Gnida (Potrata) in mali vajenec, gostilničar, njegova žena in natakarica (Zrnc in obe Vengarjevi), Sršen (Marinček), Rak (Derniš), Mezge (Cengle), Cuček (Prinčič in Skriba (Juvan).

Človek in religioznost

V nedeljo se je vršilo predavanje »Slavističnega kluba«. Predaval je g. Gogala o zgornji temi. Omenil je dvojno človekovo življenje, življenje človeka z raznimi življenjskimi prilikami in življenje človeka kot poedince. Potem pa je pregledal nekatere panoge človeškega udejstvovanja in jih pregledoval, v kolikor so sposobne človeku dati enotnost in harmoničnost.

Človek kot bitje, ki je odvisno od raznih življenjskih razmahov, je odsev svojega časa. Tudi življenje modernega človeka točno označuje čas. Vsi čutimo, da je naše življenje komplicirano, da je duševnost opešala in da so prišla na dnevni red gospodarska vprašanja. Človek nima več smisla za ljubezen in usmiljenje, ker je ves prežet z egoizmom. Produkt egoizma je konkurenca.

To rano modernega človeka je treba ozdraviti. Kako? Nekateri predlagajo, da naj organizacije (cerkev, države) vplivajo s svojimi normami na svoje ude. Toda to je nemogoče. Naše prilike bi se dale izpremeniti bolj indirektno kakor pa direktno.

Problem modernega človeka je velik, in zdi se neresljiv problem. Človek je postal pasiven in v njem ni več mesta za vidik, odkoder bi objektivno presodil vse stvari. Moderni človek je postal tudi notranje neenoten in se boji pogledati v svojo dušo. Le tedaj, ko ga življenje udari, se

dvigne iz pasivnosti in mrtvila, pa pride kmalu do spoznanja svoje nemoči. Človek je izgubil samega sebe, ker je izgubil moč ali pa vero v svojo moč. Izgubil je tudi svojo centralnost in vse, kar bi mu dajalo enotnost in harmoničnost.

Toda, čeprav človek nima središčnosti in enotnosti, jo pa vendar išče.

Poglejmo, kje bi našel, kar tako željno išče. Gospodarstvo je najosnovnejša kulturna panoga. Ves zmisel gospodarstva je v tem, da najdemo način, kako bi se dalo zadostiti človekovim potrebam. Tu gre za biološko telesne potrebe. Tej panogi pa odgovarja še duševna plast. Ker pa je gospodarstvo le osnovna kulturna panoga, mora biti iz nje izvirajoča duševna plast podrejena drugim plastem, pa čeprav včasih nanje vpliva.

Umetnost. Tudi ta je ena izmed osnovnih plasti; ker je to skupina estetskih čustev, ki so podrejena neodvisnim plastem. Umetnost je odvisna od etičnih, religioznih in socialnih vrednot. Umetnost sama teh vrednot ne more spoznati.

Znanost je precej sorodna z umetnostjo. Razlikuje se v tem, da je v umetnosti merilo lepota, v znanosti pa resnica, da je umetniško ustvarjanje subjektivno, znanost pa objektivna.

Objektivna znanost bi mogla dati človeku smernice. Vendar pa je treba tu razlikovati med spoznanjem in voljo. Znanost tudi ne more dati odgovora na moderna vprašanja, vsaj tak odgovor ne, ki bi bil v življenju ostvarljiv. Tudi znanost ni človekova osrednja plast.

Etična plast, to se pravi etika hoče le etično presoditi nekatere lastnosti na predmetih. Vsaka kulturna panoga pa ima svoj delokrog, kamor se etika ne sme vtikati. Tudi etičnost ne more biti človekova osrednost.

Socialnost kot kulturna panoga ima svoje vrednote. Socialnost posega tudi v umetnost, gospodarstvo, religijo in znanost. Socialne norme imajo teoretičen značaj. Zato tudi socialnost ne more biti človekova osrednost.

Religija ima za svoj predmet, ki je izven nas in različen od nas. Bog je transcendent. Religiozni človek je delaven, ker je vezan na zemljo. Religiozne norme so tudi praktične in v vsakdanjem življenju izvedljive. Religiozna čustva posegajo tudi v druge panoge in jih vodijo po svojih vidikih. Ker je religija tako življenska in vesplošna, je zmogla človeku dati enotnost in harmoničnost ter biti njegova osrednost.

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

I. No. 1623/1. 335

Razpis.

Na osnovi § 31. zakona o banski upravi razpisujem v območju sreskega cestnega odbora Radovljica službeno mesto banovinskega cestarja, in sicer za cestni prog: a) od odcepa ceste Rečica—Mlina do mosta čez Savo pri erar. žagi v Soteski, b) Bohinjska Bela—kolodvor.

Prosilci za to mesto morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2. uredbe o službenih razmerjih državnih cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let.

Lastnoročno pisane in s kolkom za 5—Din kolkovane prošnje, opremljene s pravnimi in zadostno kolkovanimi prilogami (rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odsluženju kadrovskega roka, zdravniško izpričevalo, нравstveno izpričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da niso bili obsojeni zbog kaznivih dejanj iz koristoljubja, eventualna dokazila o strokovni usposobljenosti, je predložiti najkasneje do 15. marca 1931. po sreskem cestnem odboru v Radovljici kraljevske banske uprave v Ljubljani.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine, v Ljubljani, dne 5. februarja 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

Preds. 48—4/31—2. 3—1

Razpis.

Pri okrajnem sodišču v Gornji Radgoni se odda mesto pisarniškega uradnika. Oddado se hkratu vsa mesta pisarniških uradnikov, ki bi se izpraznila tekom razpisa ali pa zaradi njega tudi pri drugih sodiščih.

Prednost imajo prosilci z zemljiško-knjižnim izpustom. Svojeručno spisane, pravilno kolkovane in s predpisanimi prilogami opremljene prošnje naj se vložijo po službeni poti najkasneje do 30. marca 1931.

pri podpisnem predsedništvu. Predsedništvo okrožnega sodišča v Mariboru, dne 8. februarja 1931.

*

C 7/31—3. 344

Oklic.

Tožeča stranka: Vesel Franc in Helena, užitarja v Zamostecu 44, ki ju zastopa dr. Lavrič Janko, odvetnik v Kočevju, je vložila proti tožen stranki: Lesar Jožetu, posestniku v Zamostecu št. 33, radi dajatve užitka peto 3363 Din in plačila zneska

2628 Din s prip. k opr. štev. C 7/31—1 tožbo.

Narok za usno razpravo se je določil na dan 18. februarja 1931. ob pol. devetih pred tem sodiščem v sobi št. 6. Ker je bivališče tožene stranke neznano, se postavlja Bartol Jernej, posestnik in trgovec v Zamostecu št. 60, za skrbnika, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dokler ne nastopi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Ribnici, dne 9. februarja 1931.

*

C. I 34/30. 337

Oklic.

Tožena stranka Nagy Amalija roj. Küčan, šivilja v Vančevsi, je vložila proti toženi stranki Nagy Ljudevitu, poljskemu delavcu baje v Martonvasaru na Madžarskem, radi razveze zakona k oprav. štev. Cg I 34/30 tožbo.

Ker je bivališče tožene stranke neznano, se postavlja dr. Vinko Rapotec, odvetnik v Mariboru, za skrbnika, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dokler ne nastopi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

Hkrati se toženi Ljudevit Nagy poziva v smislu § 115 o. d. z., da se v teku enega leta zglosi pri sodišču, ker se bo sicer brez njega vodila in zaključila predmetna razprava.

Okrožno sodišče v Mariboru, odd. I., dne 6. februarja 1931.

Konkurzni razglasi

S 5/31—2. 323

Konkurzni oklic.

Razglasitev konkurza o imovini Cadeža Avgusta, posestnika Ljubljana, Meteljkova ulica št. 5. Konkurni sodnik dr. Petelin Bogdan, sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani. Upravnik mase dr. Čepuder Josip, odvetnik v Ljubljani. Prvi zbor upnikov pri imenovanem sodišču, soba št. 140 dne 13. februarja 1931. ob desetih.

Oglasitveni rok do 5. marca 1931. Ugotovitveni narok pri imenovanem sodišču dne 14. marca 1931. ob desetih. Deželno sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 4. februarja 1931.

*

S 6/31—2. 324

Konkurzni oklic.

Razglasitev konkurza o imovini Brčarja Antona, posestnika v Ljubljani, Meteljkova ulica št. 5. Konkurni sodnik dr. Petelin Bogdan, sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani. Upravnik mase dr. Čepuder Josip, odvetnik v Ljubljani. Prvi zbor upnikov pri imenovanem sodišču, soba št. 140 dne 13. februarja 1931. ob desetih.

Oglasitveni rok do 5. marca 1931. Ugotovitveni narok pri imenovanem sodišču dne 14. marca 1931. ob desetih. Deželno sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 4. februarja 1931.

*

S 7/31—2. 322

Konkurzni oklic.

Razglasitev konkurza o imovini Kralja Otona, neprot. trgovca v Ljubljani, Rožna dolina cesta II/36. Konkurni sodnik Hudnik Adolf, sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani. Upravnik mase dr. Goljar Srečo, odvetnik v Ljubljani. Prvi zbor upnikov pri deželnem sodišču, soba št. 140 dne 13. februarja 1931. ob desetih.

Oglasitveni rok do 10. marca 1931. Ugotovitveni narok pri deželnem sodišču dne 13. marca 1931. ob desetih.

Deželno sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 5. februarja 1931.

*

Sa 7/31—2. 329

Poravnalni oklic.

Uvedba poravnalnega postopanja o imovini dolžnika Gulda Franca, trgovca v Mariboru, Meljska cesta št. 26, registrovanega pod firmo Franc Gulda v Mariboru. Poravnalni sodnik dr. Kovča Franc, sodnik okrožnega sodišča v Mariboru. Poravnalni upravnik dr. Snuderl Maks, odvetnik v Mariboru. Narok za sklepaj poravnave pri imenovanem sodišču, soba št. 84 dne 23. marca 1931. ob desetih. Rok za oglasitev do 18. marca 1931 pri podpisnem sodišču.

Okrožno sodišče v Mariboru, odd. III., dne 6. februarja 1931.

*

S 23/30—9. 321

Odprava konkurza.

Prezadolženec Košenina Ivan, posestnik in mesarski mojster v Ljubljani, Kolodvorska ulica.

Konkurz, ki je bil razglašen s sklepom opr. št. S 23/30—1 o imovini prezadolženca, se odpravi, ker ni pokritja za stroške postopanja po § 178 k. z.

Deželno sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 5. februarja 1931.

*

Sa 4/30—99. 320

Konec poravnave.

Poravnalno postopanje dolžnika Ivana B. Mally, trgovca v Trzinu št. 94, registrovanega pod firmo I. B. Mally, je končano, ker je sodišče sklenjeno poravnavo potrdilo.

Deželno sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 5. februarja 1931.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Štev. 503/3. 349

Razglas.

Lov občine Studence se bo oddal v zakup na javni dražbi za dobo 5 let in 3 mesecev,

t. j. za čas od 1. januarja 1931 do 31. marca 1931. Dražba se bo vršila v soboto dne 21. februarja 1931. ob devetih dopoldne pri sreskem načelnstvu v Krškem.

Dražbeni pogoji se lahko vpogledajo do dneva dražbe med uradnimi urami pri sreskem načelnstvu v Krškem.

Sresko načelnstvo v Krškem, dne 9. februarja 1931.

*

Sp. No. 1098/1—31. 347

Razglas.

V smislu § 15. lov. zak. z dne 21. septembra 1906, dr. zak. št. 5 iz leta 1907 bivše vojvodine Stajerske, se v svrhu oddaje obč. lova občine Pleterje v zakup razkisuje javna dražba za soboto 14. marca 1931. ob desetih v pisarni sreskega načelnstva Brežice soba št. 6. Obč. lovišče se bo v smislu § 11 cit. zak. oddalo v zakup kakor do sedaj.

Vadij, ki ga je položiti v smislu § 17 lovkega zakona pred začetkom dražbe, znaša 200—Din, ravno toliko znaša izključna cena.

Lovišče se odda v zakup za dobo 5 let 11 mesecev, t. j. od 1. maja 1931 do 31. marca 1937.

Na dražbi dognana zakupnina se zviša v slučaju, ako se vsled končnoveljavne odločbe o event. tekočih pozivih, ali v smislu nadaljnjih določil cit. zakona občinsko lovišče poveča ali zmanjša, to pa v izmeri površine povečanega ali zmanjšane lovišča.

Ostali dražbeni pogoji so na vpogled pri sreskem načelnstvu v Brežicah, soba št. 6 med uradnimi urami.

Sresko načelnstvo v Brežicah, dne 6. februarja 1931.

*

Štev. 1227/II. 346—2—1

Razpis.

Direkcija državnega rudnika Velenje, razpisuje za na dan 30. marca 1931. ob enajstih nabavo:

1 istosmernega elektromotorja 12—15 HP, 1 kontrolera v stoječi skrinjici. Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje, dne 6. februarja 1931.

Razne objave

Vabilo

na VIII. redni občni zbor Društva »Dočji in materinski dom kraljice Marije v Ljubljani«,

ki se vrši v ponedeljek dne 16. marca 1931 ob šestih popoldne v društvenem domu v Ljubljani, Lipičeva ulica št. 16.

Dnevni red:

1. Poročilo društvenih funkcionarjev. 2. Volitve. 3. Slučajnosti. Ljubljana, dne 9. februarja 1931. Franja dr. Tavčarjeva, predsednica

E. M. Remarque:

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate.
Ponatis, tudi v izveščku, prepovedan.)

Ludvik je že odhajal. »Oh, pusti ga —«
Trenotek je gledal Willy Ludvika povsem nerazumljivo, potem je z glavo majaje izpustil mornarja. »Lepo, torej beži!« Ni se pa mogel premagati, da bi mu ne bil dal v tistem trenutku, ko je hotel mož odleteti, tako brco, da se je dvakrat prekopicnil.

Šli smo dalje. Willy je zabavljaj, ker kadar je divji, mora govoriti. Ludvik je molčal.

Naenkrat smo zagledali, kako se nam je bližala od vogala Bierstrasse četa onih, ki so prej zbežali. Dobili so pomoč.

Willy je snel svoje drdralo z ramen. Nabij in nameri, je dejal; njegove oči so postale majhne. Ludvik je potegnil revolver, jaz pa sem istotako pripravil svojo puško. Dozdaj je bilo vse samo pretepanje, zdaj pa je postalo resno. Drugič se ne pustimo napasti.

Razdelili smo se na cesti v razdalji treh korakov, da nismo tvorili strnjenege cilja. Šli smo naprej. »Ko se bomo približali na dvajset korakov, začnemo streljati,« je grozil Willy.

Drhal pred nami je postala nemirna. Šli smo

16

naprej. Puške so se začele dvigati proti nam. Willy je obrnil z ropotom varnostno zaklepko in privlekel izza pasu ročno granato, ki jo je imel kot železno rezervo vedno pri sebi. »Štel bom do tri —«

Takrat se je odločil od krdela neki starejši mož v podčastniškem suknjiču, na katerem so manjkale trese. Stopil je naprej in zaklical: »Ali smo tovariši, ali ne?«

Willy je moral loviti sapo, tako ga je to presenutilo. »Preklete, tako vprašujemo tudi mi, vi strahopetna teleta,« je odvrnil ogorčen, »kdo je pa začel tu napadati ranjenca?«

Mož nam nasproti je ostrmel. Obrnil se je nazaj in vprašal: »Ali ste vi to storili?«

»Tisti tam ni hotel odstraniti naramnih znakov,« je dejal nekdo iz krdela.

Mož se je obrnil zopet proti nam. »Odkod prihajate?«

»S fronte, odkje pa?« je piskal Willy.

»In kam greste?«

»Tja, kjer ste bili vi vso vojno: domov.«

»Tovariš,« mož je vzdignil prazen rokav, »te nisem izgubil doma.«

»Tem slabše,« je dejal Willy brez ganotja, »potem bi se moral sramovati biti skupaj s takimi ponarejenimi vojaki.«

Podčastnik je prišel bližje. »Revolucija je,« je dejal mirno, »in kdor ni z nami, ta je proti nam.«

Willy se je smejal. »Lepa revolucija to, s tvojim društvom za trganje naramnih znakov! Če ne morete kaj več —« Zaničljivo je pljunil.

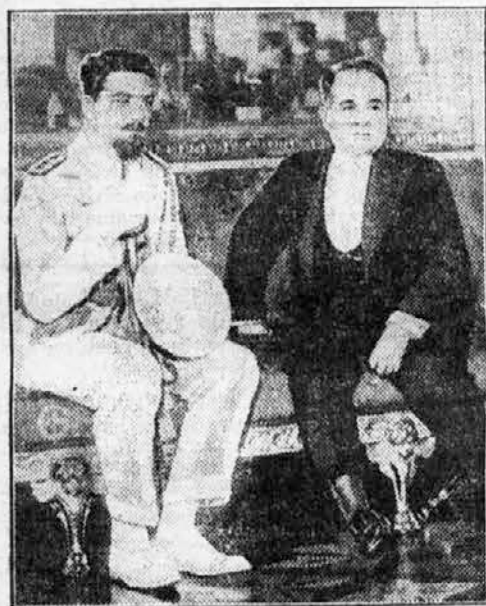
»Pač!« je dejal mož z eno roko in hitro stopil k Willy-ju, »mi hočemo več! Konec naj bo vojn, konec ščuvanju, konec moritev! Ljudje hočemo zopet biti, ne pa stroji za vojne!«

Willy je povesil roko, v kateri je držal ročno granato. »Za vse to je bil ta začetek tukaj nekaj finega, ti frontni vojaki,« je dejal in pokazal na Ludvikove razrgane obveze. Potem se je s par skoki približal krdelu naših napadalcev. »Ljudje?« je zarjul med umikajočimi se, »ljudje? Ali ste vi vojaki? Če se pogleda, kako držite vaše puške, se mora človek zbat, da si ne polomite rok! Glejte, da se poberete domov, vi smrkvci!«

Krdelo se je razletelo. Willy se je obrnil in se postavil pred podčastnika. »Tako, sedaj hočem tebi nekaj povedati. Mi smo vsega tega prav tako siti kakor vi. Konec mora biti, to je jasno! Pa ne na tak način! Če imamo kaj izvršiti, bomo storili sami od sebe, predpisovati si pa ne damo prav nič! Sedaj pa odpri svoje oči prav na široko.«

V tistem hipu je odtrgal Willy svoje naramne znake. »To sem storil, ker sem sam tako hotel, ne pa zato, ker ste hoteli vi! To se tiče mene samega. Ta tukaj pa —« pokazal je na Ludvika — »ta je naš poročnik. Ta pa znake obdrži; gorje mu, kdor bi hotel drugače.«

Enoroki je pokimal. Na njegovem obrazu je trepetalo mišičevje. »Tudi jaz sem bil zunaj, človek,« je izbruhnil iz sebe, »in sem v tem izveden! Tukaj —« razburjen je pokazal za štulo roke v rokavu. »Dvajseta infanterijska divizija. Verdun!«

Svečan zaključek prekomorskega leta posebnega oddelka italijanskega zračnega brodivja.

General Italo Balbo (na levi) ki je organiziral in vodil let posebnega oddelka italijanskega zračnega brodivja iz Evrope v Brazilijo, je v Rio de Janeiru sprejel predsednika brazilske republike dr. Vargas.

Najbolj zdrav človek v Londonu

»Nikomur ni treba prezgodaj umreti. Vsak človek živi lahko 90, pa tudi 100 let, če pa umrje prej, si je tega sam kriv — tako je vedno in vedno govoril londonski lekarnar Morgan Davis, ki ga je poznal ves London kot »apostola zdravja«.

Morgan Davis se je razločeval od drugih lekarnarjev po tem, da je dajal svoja navodila zastoj vsakomur, kdor jih je hotel imeti. On ni nikdar nosil perila ali spodnje obleke, kajti to človeka mehkubi. V lekarni je nosil tudi ob najhujšem mrazu samo lahko vrhno haljo. Te lovnika ali suknjiča ni oblekel nikoli. Jedel je le enkrat na dan, jedel pa je vse, kar mu je zadišalo. Pri jedi je popil vselej pol litra piva. Čaj je pa pil ves dan, kolikor ga je mogel. Delal je redno po 16 ur na dan, spal pa je redkokada več kakor po 5 ur. To drži človeka mladega in svežega. Po celem Londonu pa je slovelo njegovo mazilo za masažo, ki mu je bila primešana malenkost joda. Za kratek čas je ljudi tudi sam masiral, ampak to je bila posebna čast, kdor je to dosegel. Med njegovimi klijenti je bil tudi angleški prestolonaslednik.

Posebno ponosen je bil na svojo kožo, ki je bila tako nežna in bela kakor polt doraščajočega otroka. Če mož pametno živi, je rekel, ne prekorači viška svoje moči pri 40, ampak pri 60 letih. Vse svoje življenje si ni dovolil nikdar nobenega dopusta — dopusta človeka ne potrebuje. Vse bolezni prihajajo samo od lenobe. Sreče? To je prazno čevkanje! Ljudje vedno čenčajo, da mora človek posebno paziti na srce, čim se začne starati. On ni nikdar pazil na srce, pa upa vseeno dočakati svojih 90 let.

Tako je govoril gospod Morgan Davis in je bil silno ponosen na to, da so ga imeli za najboljši zdravega človeka v Londonu. Ljudje so na to verjeli in število njegovih pristašev je vedno bolj raslo, in res ni bilo v Londonu nikogar, ki bi bil pri 60 letih tako čil kot je bil Morgan Davis.

Nenadoma pa je Morgan Davis umrl; ni pa dočkal 90 let, ampak samo 63. In kar je najbolj zanimivo — umrl je na otprnjenju sreč! Uprlo se mu je torej ravno srce, o katerem je vedno trdil, da se zanj ni treba prav nič brigati.

Njegovi verni učenci pa si iščejo novega »apostola zdravja«...

Posebni načini štrajkanja

Delavci v neki japonski predilnici je na poseben način prisilil svojega gospodarja, da mu je dovolil posebno doklado za njegovih 12 otrok. Mož je zlezel na tvorniški dimnik in tam je sedel 5 ur in je na ta način vse delo ustavil. Take izvirne metode v vzhodnih deželah niso redke. Nameščenci cestne železnice v Pekingu so dosegli uspeh, ker so promet vzdržali v najlepšem redu, samo vozne niso pobirali, da so se ljudje vozili brezplačno. Tako nabito polni še niso bili vozovi cestne železnice še nikdar prej ne pozneje, ker se je vozilo mlado in staro od jutra do večera. Štrajkujoči železničarji indijske železniške družbe pa so določili veliko število železničarjev, da so se morali vleči pred poslopjem ravateljstva an tla, da nihče ni mogel iz poslopja in ne noter. Policija je delavce sicer razgnala, ampak namesto enega prepovednega železničarja sta se vlegla na njegovo mesto že dva druga.

Pred nekaj leti so štrajkali nameščenci cestne železnice v Kairu. Prvi dan so se mogli s prostovoljci vzdrževati promet. Toda že naslednjega dne so prinesli nameščenci, večinoma mohamedanci, svoje preproge s seboj in so v določenih presledkih poklekli med tračnice in začeli opravljati svoje obrede. Policija se sprva ni upala motiti pobožnih molilcev. Ko jih je pa

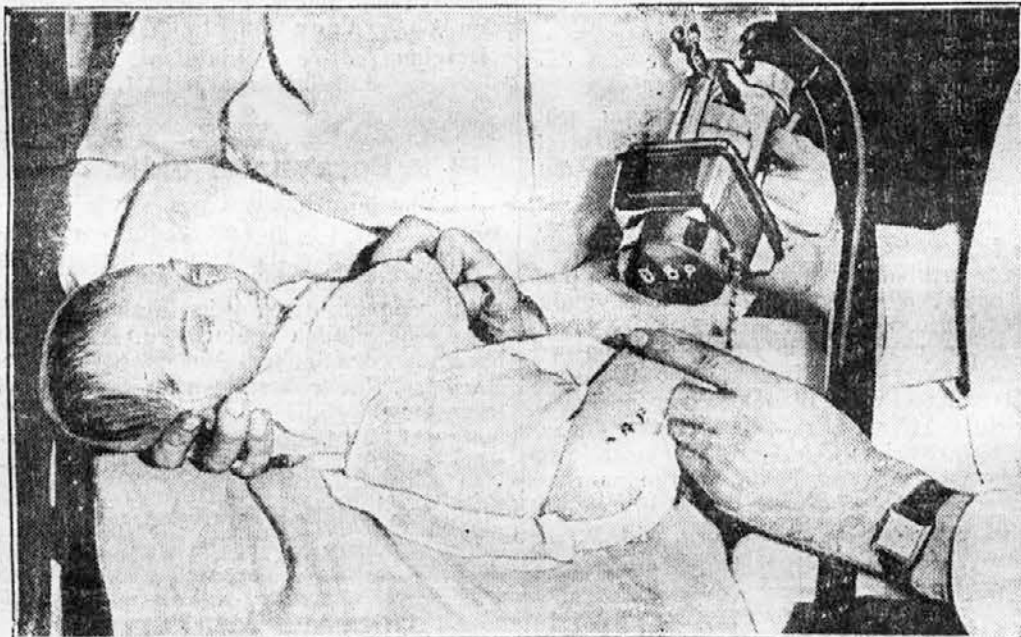
začela preganjati, je drug za drugim vstal in zvil svojo preprogo, par korakov dalje pa jo je zopet razvil in začel znova moliti med tračnicami. To je trajalo dva dni in nato je ravateljstvo ugodilo zahtevam nameščencev.

Z dinamitom nad tekmece

V mali hišici blizu Tunisa je stanovala siromašna rodbina, ki je morala oddajati sobe, da se je preživela. Eno sobo si je najel neki Mohamed Guider, ki je živel v prijateljskem razmerju z neko ločeno ženo. Nekega dne pa je nalezl ločeni mož na svojega tekmece Mohameda na ulici. Ko ga je Mohamed zagledal, je začel na vso moč bežati proti domu in s krikom »Ubiti me hočejo — ubiti me hočejo!« je planil v sobo in sobo zapahnil.

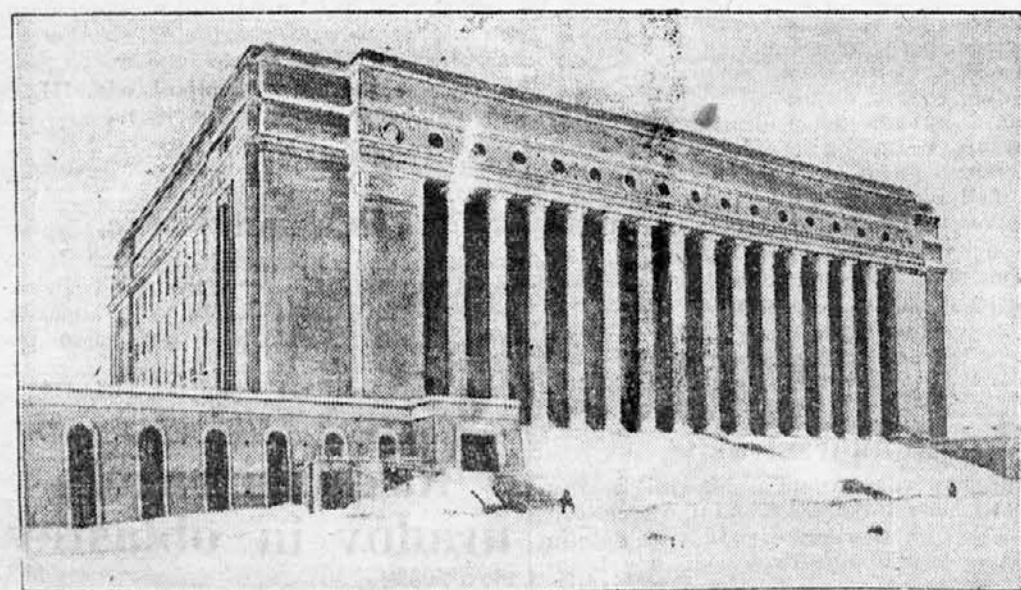
Nenadoma pa se je skozi okence na vratih pokazala roka, ki je nekaj vrgla v stanovanje. Komaj je tisto nekaj padlo na tla, je strahovito počilo. Pok je privabil sosede gledat, kaj da je. Ko so vdrli v stanovanje, so zagledali strašen prizor. Mohamed je ležal mrtev na tleh, gospodinja in njene dve hčerke pa so bile težko ranjene.

Ločeni mož je na policiji priznal, da je vrgel v sobo dinamitno patrono, ki jo je bil dobil kot zidar za razstrelitev nekega zidu.

Zaznamovanje otrok v Ameriki

V velikih ameriških porodnišnicah zaznamujejo novorojenčke s posebnimi znaki, da jih ne zamenjajo. Novorojenčku vtisnejo pečat z začetnimi črkami materinega imena in pa čas rojstva. Znamenje drži več tednov in je popolnoma neškodljivo.

Novo poslopje tinskega parlamenta.

Zgradbo so pred nekaj dnevi na svečan način izročili svojemu namenu.

Častna kolajna za udeležence Byrdove ekspedicije na južni tečaj.

Mornariško ministristvo Zedinjenih držav je dalo kovati po nalogu ameriškega parlamenta posebne častne kolajne za polarnega raziskovalca Byrda in njegove tovariše, ki so se udeležili pod njegovim vodstvom ekspedicije na južni tečaj. Slika nam kaže sprednjo stran kolajne.

Jezero smrti

Približno 25 kilometrov daleč od sicilijanskega mesteca Caltagirone leži v neki dolinici malo jezero. Vsa okolica tega jezera je pusta in prazna in brez rastlinstva in brez živalstva. Nobeno živo bitje si ne upa priti blizu te vode.

Domačini poznajo to »jezero smrti« prav dobro in se ga zato že na daleč izogibajo. V starih časih je stalo tukaj svetišče boga Jupitra. Ljudi, ki so bili obsojeni na smrt, so vodili na breg jezera, kjer so morali popiti kozarec vode iz jezera in so bili takoj mrtvi.

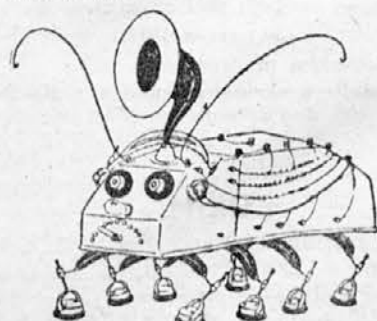
Tako so minila tisočletja in nihče ni vedel, kaj je prav za prav s to vodo. Šele v najnovejšem času so to vodo preiskali in ugotovili, da voda sama po sebi ni prav nič strupena, pač pa izvirata na dnu jezera dva izvirka ogljikovokisle vode, ki poganjata v vodo strupene pline.

Nedavno pa si je izkopel neki kmet v bližini jezera vodnjak, toda namesto na vodo je nalezl na petrolej. Sedaj dobiva kmet na dan že po 15 litrov petroleja. Za petrolej se je začela zanimati tudi vlada in sedaj že preiskujejo celo okolico, kako daleč sega petrolejsko ozemlje.

Stražnik — milijonar

Med stražniki v Parizu se nahaja tudi eden, ki je milijonar, a vseeno niti ne misli na to, da bi pustil svojo službo. To je stražnik Jean Massat, ki ima številko 7781. Ko je nedavno poddedoval svoje sedanje milijonsko premoženje, so ga vprašali, kaj bo napravil z denarjem. Massat pa je odgovoril: »Denar teče hitreje kakor vino! Jaz bom imel čez 2 leti svojih 15 let službe in potem pojdem s svojimi 1500 dinarji mesečno v pokoj. Mogoče mi bo pokojnina še nekaj zelo prav prišla.«

Edino, kar si je privoščil stražnik-milijonar, je bilo to, da je svojo ženo poslal v imenitno kopališče na oddih in da ji je kupil nov, moderen avtomobil.

Radijski hrošč.